

D66 Nijmegen
Verkiezingsprogramma 2018-2022
Concept

Datum: 23 oktober 2017

Inhoudsopgave

Voorwoord	4
Groene toekomst	5
Alle wijken energieneutraal.....	5
Terug naar de vervuiler betaalt.....	5
Schone lucht, gezonde stad	6
Meer groen moet je doen	6
Afval is grondstof: 100% circulaire economie in Nijmegen.....	7
De gemeente geeft het goede voorbeeld	7
Kansen voor iedereen	8
Goed onderwijs: Kinderen helpen het beste uit zichzelf te halen.....	8
Een prettige en duurzame leeromgeving voor alle kinderen	8
Alle kinderen het onderwijs dat bij ze past	9
Jeugdhulp: betere zorg en ondersteuning voor alle kinderen	9
Meer kansen via werk en inkomen	9
Extra geld voor armoedebeleid: Iedereen telt mee.....	10
Ruimte voor economische groei	11
Versterk onze bruisende binnenstad	11
Nijmegen aantrekkelijk voor ondernemers: lagere lasten en minder regels.....	11
Meer banen: Maakindustrie en logistieke bedrijven naar regio Nijmegen halen	12
Studeren in Nijmegen biedt kwaliteit en toekomstmogelijkheden.....	12
Betere aansluiting tussen opleiding en arbeidsmarkt.....	13
Lagere belastingen, solide en transparante financiën	13
Schoon en slim bereikbaar	14
Ruim baan voor fietsers en voetgangers.....	14
Betere doorstroming op stadswegen door groene golven en variabele snelheid tot 70 km/u	14
Betere parkeervoorzieningen, goedkoop en gemakkelijk bereikbaar.....	15
Een toekomstbestendig en schoon openbaar vervoernetwerk	15
Goed wonen en leven	16
Goed wonen in Nijmegen voor iedereen	16
Zorgen voor goede invulling Waalfront en Waalsprong.....	16
Nijmegen gastvrij voor studenten	17
Een Nijmegen dat veiliger is én veiliger voelt	17
Bruisende stad aan de Waal	19
Romeins verleden beter benutten	19
Cultuur toegankelijk voor iedereen	19

D66 Nijmegen

We zorgen dat cultuur bijdraagt aan onze economische ontwikkeling	20
Nijmegen omarmt de Waal	20
Gezonde stad	22
Sport en bewegen in de openbare ruimte stimuleren	22
Sterke sportverenigingen en goede sportfaciliteiten	22
Topsport is een visitekaartje en inspiratiebron voor heel Nijmegen	22
Voorkomen waar kan en genezen waar moet	23
Streven naar een rookvrije generatie	23
Maatwerk en keuzevrijheid in de zorg	23
Vrijwilligers en mantelzorgers belonen	24
Levendige democratie in stad en regio	25
Meepraten en meebeslissen: jong en oud doen mee aan onze democratie	25
Meedoen: inwoners als partner	25
Dienstverlening: Inwoners snel en goed te hulp staan	26
We bewaken privacy en digitale veiligheid	27
Nawoord	28

CONCEPT

Voorwoord

Het voorwoord door de lijsttrekker met speerpunten uit het programma wordt na de vaststelling van het verkiezingsprogramma toegevoegd.

CONCEPT

1 Groene toekomst

2 D66 wil Nijmegen gezonder, groener en duurzamer maken. Duurzaamheid is voor D66 daarbij meer dan
3 alleen het terugdringen van CO₂-uitstoot of het behoud van groen. Duurzaam is voor D66 een
4 grondhouding in alles wat wij doen. De gemeente Nijmegen wil in 2045 energieneutraal zijn. Wij willen
5 deze doelstelling nog sneller te bereiken. Daarvoor hebben we iedereen nodig: inwoners, overheid en
6 ondernemers. Hieronder vind je al onze plannen voor de groene toekomst van Nijmegen.
7

8 Alle wijken energieneutraal

9 Nijmegen moet zo snel mogelijk energieneutraal worden. Door klimaatverandering worden
10 warmterecords aan de lopende band gebroken en worden regenbuien extremer. Om de transitie naar een
11 energieneutrale toekomst in één keer goed te doen, zullen we per wijk moeten onderzoeken welke
12 maatregelen het meest effectief zijn om zo snel mogelijk het energieverbruik terug te brengen. Met het
13 oog op de energieneutrale toekomst stelt D66 de volgende maatregelen voor:
14

- 15 • Voor iedere wijk van Nijmegen wordt in de komende bestuursperiode door de gemeente – in
16 samenspraak met bewoners en belanghebbenden - een concreet plan opgesteld hoe de wijk zo
17 snel en efficiënt mogelijk energieneutraal kan worden gemaakt.
- 18 • Op basis van de energieneutrale wijkplannen worden met woningcorporaties concrete afspraken
19 gemaakt over de verduurzaming. In 2020 moeten alle corporatiewoningen in Nijmegen gemiddeld
20 energielabel B hebben en in 2030 moeten al deze woningen voldoen aan de bijna
21 energieneutraal-norm (BENG).
- 22 • wil dat er vanaf 1 januari 2020 alleen nog nieuwe woningen worden gebouwd die minimaal
23 bijna energieneutraal zijn (BENG). De gemeente stuurt hier bij het verlenen van de vergunning op
24 aan.
- 25 • De gemeente stimuleert ook particuliere woningeigenaren en ondernemers in het verduurzamen
26 van hun gebouwen door voorlichting, advies op maat en financiële ondersteuning vanuit een
27 revolverend duurzaamheidsfonds. Het loket duurzaam wonen van de gemeente Nijmegen gaat
28 proactiever inwoners benaderen om ook bij koopwoningen een forse verduurzamingsslag te
29 slaan.
- 30 • De gemeente ondersteunt gezamenlijke initiatieven van bewoners gericht op duurzaamheid,
31 zoals zonne- en windcoöperaties. Deze ondersteuning bestaat hoofdzakelijk uit het vormen en
32 versterken van netwerken gericht op kennisuitwisseling met andere duurzame initiatiefnemers
33 maar kan ook bestaan uit een passende bijdrage.
- 34 • Daarnaast gaat de gemeente samen met geïnteresseerde bewonersinitiatieven en
35 duurzaamheids-coöperaties inventariseren hoe zo snel mogelijk op de vele vierkante kilometers
36 plat dak in Nijmegen collectief zonnepanelen geplaatst en geëxploiteerd kunnen worden.
- 37 • We gaan naar een toekomst zonder gebruik van aardgas, maar willen daarbij wel dat de
38 alternatieven betaalbaar en duurzaam zijn. Voordat het warmtenet verder wordt uitgebreid in
39 Nijmegen wil D66 daarom dat de gemeente eerst een grondige en onafhankelijke evaluatie uit
40 laat voeren waarbij wordt gekeken naar de ervaringen van inwoners die al op het warmtenet zijn
41 aangesloten (zowel qua gebruiksgemak als opbouw van tarieven). Daarbij wordt ook onderzocht
42 hoe de warmtebron(nen) van het net duurzamer kunnen worden.
- 43 • Met het oog op de reductie van afvalproductie moet hoe dan ook meer warmteproducerende
44 industrie worden aangesloten op het warmtenet van Nijmegen. Een biomassacentrale vinden wij
45 geen echte duurzame bron voor het warmtenet.
46

47 Terug naar de vervuiler betaalt

48 Het huidige College heeft in 2014 besloten om de afvalstoffenheffing af te schaffen en de kosten voor
49 afvalverwerking eenzijdig te laten betalen door voor huiseigenaren het tarief voor de onroerende
50 zaakbelasting (OZB) te laten stijgen. Tussen 2013 en 2017 is het OZB-tarief in Nijmegen met 35%
51 gestegen.
52

53 D66 is een fel tegenstander van deze maatregel. Iedereen produceert afval en daarom vinden wij dat de
54 afvalstoffenheffing zowel door woningeigenaren als huurders moet worden betaald (op basis van het

55 aantal bewoners). Naast het feit dat het niet uit te leggen is waarom huurders geen bijdrage hoeven te
56 leveren voor hun afvalkosten, gaat deze maatregel daarmee rechtstreeks in tegen het principe dat de
57 vervuiler betaalt.

58
59 D66 vindt het principiële onjuist dat via het afvalbeleid inkomenspolitiek wordt bedreven. D66 wil het
60 misbruik van deze belasting daarom zo snel mogelijk terugdraaien en het systeem van afvalstoffenheffing
61 op basis van het aantal inwoners per huishouden opnieuw invoeren. In lijn met hetzelfde principe willen
62 we ook dat de rioolheffing voortaan wordt gebaseerd op het waterverbruik van het huishouden.

63 64 **Schone lucht, gezonde stad**

65 Het autoverkeer, vrachtverkeer en vervuilende brommers verslechteren de luchtkwaliteit in Nijmegen.
66 Luchtvervuiling kan enerzijds verminderd worden door het gebruik van alternatieve vervoermiddelen
67 zoals de fiets, het openbaar vervoer of lopen zo aantrekkelijk mogelijk maken. Anderzijds liggen er
68 kansen om het gebruik van vervoermiddelen die door schonere energievormen worden aangedreven te
69 stimuleren. D66 stelt daarom de volgende maatregelen voor:

- 70
71
- 72 • Er moeten meer veilige, herkenbare en comfortabele fietspaden van rood asfalt komen. Ook
73 moeten zowel fietspaden als voetpaden goed verlicht en obstakelvrij zijn.
 - 74 • Bij de aanschaf van nieuwe bussen willen we dat de milieuprestatie een belangrijke rol speelt in
75 de selectie. Bij voorkeur kiezen we voor elektrische bussen of bussen op waterstof.
 - 76 • Er moet door de hele stad een dekkend netwerk van openbaar toegankelijke laadpalen en
77 snellaadstations voor elektrische auto's komen. Bij aanleg en herinrichting van parkeerhavens
78 wordt voortaan vooraf geïventariseerd hoeveel parkeerplekken voorzien moeten worden van
79 een laadpaal. In de Nijmeegse parkeergarages moet aan het einde van de komende
80 bestuursperiode minimaal de helft van de parkeerplekken zijn voorzien van elektrische laadpalen.
 - 81 • Door een betere afstelling van verkeerslichten op doorgaande wegen kan een sterk verbeterde
82 doorstroming op belangrijke routes binnen Nijmegen worden gerealiseerd (een zogenaamde
83 'groene golf'). Dit heeft ook gunstige effecten op de uitstoot van auto's en vrachtwagens.
 - 84 • D66 is in principe voorstander van de invoering van een milieuzone. We moeten wel eerst goed
85 onderzoeken of dit een effectief middel is om in Nijmegen gebieden met veel luchtvervuiling
86 schoner te maken. Hierbij wordt niet alleen gekeken naar oude dieselmotoren, maar ook naar
87 vervuilende brommers en scooters.
 - 88 • We willen het delen van auto's aanmoedigen door op meer plekken ruimte voor deelauto's te
89 creëren.

90 **Meer groen moet je doen**

91 De woonomgeving kan op veel plekken in Nijmegen stukken beter. D66 wil versteende wijken groener
92 maken. Groen in de wijk zorgt ervoor dat mensen meer bewegen en stimuleert dat mensen elkaar
93 ontmoeten. Meer bomen, planten en gras in de wijk helpt ook om in warme zomers 'hitte-eilanden' te
94 voorkomen en zorgt voor betere afvoer van regenwater. D66 stelt daarom de volgende maatregelen voor:

- 95
- 96 • De gemeente analyseert alle pleinen en brede trottoirs in de stad om te onderzoeken of
97 vergroening van deze locaties mogelijk is. Waar aanleg van meer groen mogelijk is en geen
98 hinder veroorzaakt voor de toegankelijkheid voor mindervaliden, wordt dit nog in de komende
99 bestuursperiode uitgevoerd.
 - 100 • Bewoners worden door de gemeente gestimuleerd om 'versteende' tuinen aan te pakken en
101 daarin meer groen aan te leggen. Met woningcorporaties worden afspraken gemaakt dat zij zodra
102 een huurwoning leeg komt de tuin opnieuw inrichten indien deze voor meer dan 75% uit steen
103 bestaat. Daarnaast willen we bewoners ook meer invloed en mogelijkheden geven om extra
104 groen in de buurt aan te leggen en zelf te onderhouden (bijv. buurttuintjes).
 - 105 • Alle platte daken in Nijmegen groter dan 50 m² worden geïventariseerd op de geschiktheid om
106 van deze daken groene daken te maken. Groene daken houden meer water vast en kunnen
107 daarmee wateroverlast bij felle regenbuien helpen voorkomen. Bij de aanleg van groene daken
108 wordt ook altijd gekeken naar de combinatie met aanleg van zonnepanelen.
- 109

110 **Afval is grondstof: 100% circulaire economie in Nijmegen**

111 In een circulaire economie wordt de herbruikbaarheid van producten en grondstoffen gemaximaliseerd.
112 Dit in tegenstelling tot het huidige systeem waarin nog teveel afval onnodig in de verbrandingsovens
113 eindigt. Om de omslag naar een circulaire economie te maken stelt D66 - naast de terugkeer naar het
114 principe dat de vervuiler betaalt via de afvalstoffenheffing - de volgende maatregelen voor:

- 115
- 116 • Geen verdere stijging van de prijs van de groene afvalzak. Afvalzakken voor plastic afval blijven gratis.
- 117
- 118 • Afval scheiden moet zo eenvoudig mogelijk zijn. Er moeten daarom op meer plekken specifieke
119 afvalbakken voor plastic, compost, papier en glas komen zodat bewoners nog makkelijker hun
120 afval kunnen scheiden en wegbrengen. Deze bakken moeten wel zo goed mogelijk worden
121 ingepast in de omgeving. Het restafval dat daarna nog overblijft wordt middels een
122 nascheidingsinstallatie alsnog zoveel mogelijk hergebruikt.
- 123 • In het bijzonder op basisscholen wordt nu nog weinig afval gescheiden ingezameld. D66 wil
124 daarom dat voor 2020 op alle scholen een goed systeem van gescheiden afvalinzameling wordt
125 ingevoerd.
- 126 • D66 wil doorgaan met het project Buurtrangers waarmee kinderen op een laagdrempelige manier
127 worden gestimuleerd om mee te helpen bij het structureel opruimen van zwerfafval en daarmee
128 het op orde houden van de wijk.
- 129 • De eigenaar van een studentenhuus of een kamercomplex is verantwoordelijk voor een goede
130 opslag en afvoer van al het afval. Huishoudelijk afval moet tot het ophaalmoment hygiënisch en
131 afgesloten opgeborgen kunnen worden. Daarnaast moet er altijd een afvalpas in het gebouw
132 beschikbaar zijn zodat studenten en andere kamerbewoners naar de milieustraat kunnen om
133 (grof) vuil aan te bieden.
- 134 • D66 wil dat de gemeente een duurzaam inkoopbeleid voert. Alle gemeenten samen geven
135 jaarlijks voor €60 miljard uit aan inkoop. Door de prijs vast te zetten en de markt te laten
136 concurreren op duurzaamheid kan er een race naar de top ontstaan op het gebied van
137 duurzaamheid in plaats van een race naar de bodem op prijs. D66 is van mening dat met de
138 ondertekening van het 'Manifest Maatschappelijk Verantwoord Inkopen 2016 - 2020' een stap in
139 de goede richting is gezet en ziet dit als een uitgelezen kans om het gemeentelijk inkoopbeleid
140 verder in deze richting te ontwikkelen.
- 141 • Daarnaast wil D66 dat de gemeente Nijmegen circulair inkoop door bijvoorbeeld een dienst
142 (licht) in plaats van een product (lampen) in te kopen. De afvalproductie, zowel bij de gemeente
143 als in de productieketen, wordt hierdoor gereduceerd.
- 144

145 **De gemeente geeft het goede voorbeeld**

146 Gemeenten hebben in het bijzonder een rol om te zorgen dat deze transitie plaatsvindt en dat deze
147 zichtbaar en tastbaar wordt. Dit kan door zelf het goede voorbeeld te geven en door de transitie met
148 duidelijke regels en gerichte stimulering te versnellen. D66 stelt de volgende maatregelen voor:

- 149
- 150 • D66 wil dat de gemeente voortvarend verder gaat met het energiezuinig maken en verduurzamen
151 van het gemeentelijke en maatschappelijk vastgoed, zoals het stadhuis en wijkcentra, zodat de
152 komende bestuursperiode zoveel mogelijk panden op energielabel A komen.
- 153 • Scholen en sportverenigingen stimuleren we om actief bezig te zijn met duurzaamheid. Bij
154 vervanging en (groot) onderhoud van sportaccommodaties stimuleert de gemeente (ook
155 financieel) dat de gebouwen zo duurzaam mogelijk worden.
- 156 • Alle straatverlichting wordt in de komende bestuursperiode vervangen door duurzame LED-
157 verlichting. Straten worden daarbij zoveel mogelijk gericht, energiezuinig en slim verlicht om
158 lichtvervuiling 's nachts tegen te gaan, bijvoorbeeld door middel van bewegingssensoren.
- 159 • De gemeente stelt jaarlijks een klimaatbegroting op waarin per programmaonderdeel
160 doelstellingen worden opgenomen over vermindering van schadelijke uitstoot en afvalproductie.
- 161 • Vanuit de Wet Milieubeheer zijn bedrijven verplicht alle energiebesparende maatregelen te
162 nemen die zich binnen vijf jaar terugverdienen. De omgevingsdienst ODRN moet met het oog
163 hierop de handhaving van de Wet Milieubeheer intensiveren en krijgt daarvoor extra budget.
- 164

165 **Kansen voor iedereen**

166 D66 Nijmegen wil gelijke kansen voor iedereen. Goed onderwijs is, naast het gezin waarin je opgroeit, de
167 aanjager van kansen en de motor voor persoonlijke groei en ontplooiing. Om alle Nijmegenaren een
168 goede start te geven en blijvend te stimuleren om het beste uit zichzelf te halen, heeft D66 diverse
169 plannen waarover je hieronder meer kunt lezen.
170

171 **Goed onderwijs: Kinderen helpen het beste uit zichzelf te halen**

172 Kinderen moeten de kans krijgen om het beste uit zichzelf te halen. Door goede samenwerking en
173 aansluiting tussen onderwijs, opvang, recreatie, sport, zorg en cultuur zetten we de belangen van het kind
174 centraal. D66 wil investeren in onderwijs en stelt daarom de volgende maatregelen voor:

- 175
176 • D66 wil dat kinderen die opgroeien in een gezin met een laag inkomen dezelfde ontwikkelkansen
177 krijgen als alle andere kinderen in Nijmegen. Het is bij uitstek een verantwoordelijkheid van de
178 gemeente om het (financieel) mogelijk te maken dat ook deze kinderen gewoon naar sport of
179 muzieklles kunnen.
- 180 • D66 wil dat alle jongeren met een diploma van school gaan. Zonder startkwalificatie lopen
181 jongeren een groter risico op (jeugd)werkloosheid. Samen met scholen slaan we de handen
182 ineen om voortijdig schoolverlaten tegen te gaan. We houden een strakke verzuimregistratie bij,
183 signaleren uitval tijdig, gaan spijbelen tegen en spreken kinderen én hun ouders aan.
- 184 • We vinden het belangrijk dat kinderen zich breed ontwikkelen. Daarom moet er op scholen
185 aandacht zijn voor duurzaamheid, gezondheid en cultuurhistorie. Daarnaast willen we onze
186 kinderen goed voorbereiden op de samenleving en daarom vinden we het belangrijk dat er
187 aandacht is voor democratie, digitalisering en seksuele en culturele verschillen. Zolang deze
188 zaken niet landelijk zijn geregeld, willen we dat de gemeente scholen stimuleert om dit zelf te
189 organiseren.
- 190 • Voorschoolse educatie moet betaalbaar en toegankelijk zijn voor alle kinderen in Nijmegen die
191 dat nodig hebben.
- 192 • We waarderen het belangrijke werk van onderwijsondersteunend personeel. De afgelopen jaren
193 heeft D66 Nijmegen de conciërges op een positieve manier onder de aandacht gebracht met de
194 conciërge van het jaar-verkiezing. Hier willen wij mee doorgaan want de conciërge is de oren en
195 ogen van de school, verricht klein onderhoud, ondersteunt docenten en weet wat er op school en
196 in de wijk speelt. De conciërge draagt bij aan een veilige school en neemt bovendien taken uit
197 handen waardoor docenten zich nog beter op de leerlingen kunnen richten. Gezien al deze
198 positieve effecten wil D66 dat de gemeente onderzoekt of het mogelijk is om in samenwerking
199 met basisscholen ook wijkconciërges aan te stellen die een rol krijgen in het sociaal beheer en
200 wijkonderhoud.
201

202 **Een prettige en duurzame leeromgeving voor alle kinderen**

203 Goed onderwijs hoort in goede leeromgeving. Oudere schoolgebouwen hebben vaak een slecht
204 binnenklimaat, slechte ventilatie en zijn minder veilig. Dit alles komt de leerprestaties van leerlingen niet
205 ten goede. Huisvesting van scholen is een wettelijke taak van gemeenten. D66 wil daarom extra inzetten
206 op de kwaliteit van schoolgebouwen in Nijmegen en stelt de volgende maatregelen voor:

- 207
208 • D66 wil scholen duurzaam bouwen en verbouwen. Een energiezuinig schoolgebouw scheelt al
209 snel 40 euro per leerling per jaar aan energiekosten. Bij nieuwbouw of groot onderhoud willen we
210 daarom dat de schoolgebouwen zo duurzaam mogelijk worden gemaakt door bijvoorbeeld betere
211 isolatie, zonnepanelen en groene daken. Ook willen we dat alle schoolpleinen groene
212 schoolpleinen worden.
- 213 • D66 wil dat de duidelijke kwaliteitsnormen voor schoolgebouwen met betrekking tot een gezonde
214 en duurzame omgeving, zoals de luchtkwaliteit, beter worden gehandhaafd.
- 215 • We creëren meer brede scholen die multifunctioneel zijn en waarin kinderen zich binnen één
216 doorlopende leerlijn optimaal kunnen ontwikkelen.
- 217 • Afval wordt nu nog niet altijd gescheiden op scholen terwijl dit beter is voor het milieu en tegelijk
218 een belangrijke voorbeeldfunctie kan hebben. D66 wil daarom afval scheiden eenvoudiger maken
219 voor scholen door dit financieel en organisatorisch te ondersteunen.

220

221 **Alle kinderen het onderwijs dat bij ze past**

222 D66 wil dat elk kind een passende plek binnen het onderwijs krijgt. Het mag daarbij niet uitmaken of het
223 kind hoogbegaafd is, of juist meer moeite heeft om te leren. Ieder kind verdient een eerlijke kans op
224 onderwijs dat past bij zijn of haar capaciteiten. Gedwongen thuiszitten is voor D66 nooit acceptabel. In de
225 afgelopen bestuursperiode is het passend onderwijs gedecentraliseerd naar gemeenten. Zij hebben deze
226 taak op hun beurt ondergebracht in de regionale samenwerkingsverbanden voor primair en voortgezet
227 (speciaal) onderwijs. D66 wil het passend onderwijs verder verbeteren en stelt de volgende maatregelen
228 voor:

229

230 • D66 wil dat het passend onderwijs beter aansluit op de (jeugd)zorg. Ons uitgangspunt is dat het
231 individuele kind de beste begeleiding krijgt. Hoe we gemeentelijke taken organiseren en
232 financieren mag geen belemmering zijn.

233 • D66 wil dat de wethouder de gemeenteraad tijdig blijft informeren over ontwikkelingen in het
234 passend onderwijs, zodat de raad kan bijsturen als dat nodig is.

235 • De innovatie-agenda 'Iedereen heeft talent', gericht op het optimaliseren van
236 ontwikkelingskansen van kinderen, wordt breed gesteund in het onderwijsveld. D66 wil daarom
237 ook in de komende periode deze agenda blijven ondersteunen.

238 • Meer aandacht voor excellente leerlingen door stimulerende talentprogramma's, waarin primair
239 en voortgezet onderwijs samenwerken met ROC, HAN en Radboud Universiteit.

240

241 **Jeugdhulp: betere zorg en ondersteuning voor alle kinderen**

242 Alle kinderen verdienen het om gezond en veilig op te groeien en hun talenten te ontwikkelen. Waar
243 nodig bieden we zorg en ondersteuning dichtbij, waarbij we het hele gezin en netwerk van het kind actief
244 een rol geven. De jeugdhulp in Nijmegen kan beter en D66 stelt daarom de volgende maatregelen voor:

245

246 • D66 wil dat instanties die jeugdhulp aanbieden goed met elkaar samenwerken. Voor de
247 (specialistische) zorg die niet op gemeentelijk niveau kan worden geboden, bijvoorbeeld
248 jeugdverslavingszorg, moet effectiever worden samengewerkt met de regio en, indien nodig,
249 bovenregionaal.

250 • We organiseren de zorg voor het kind zoveel mogelijk in afstemming met de school en zorgen voor
251 de mogelijkheid om hulpvragen te stellen op scholen.

252 • Bij een crisis wordt er snel ingegrepen, is het duidelijk bij wie je terecht kan en wordt er zo snel
253 mogelijk een regisseur benoemd die overzicht heeft en een vast aanspreekpunt is voor de inwoner.
254 We investeren in goede begeleiding en nazorg voor kinderen en ouders zodat ze snel in staat zijn het
255 normale leven zo goed mogelijk op te kunnen pakken.

256

257 **Meer kansen via werk en inkomen**

258 D66 Nijmegen wil dat zoveel mogelijk mensen participeren in de samenleving, bij voorkeur in de vorm
259 van betaald werk. De weg naar betaald werk loopt echter langs scholing, vrijwilligerswerk en andere
260 vormen van actief zijn. Daar moet dus voldoende gelegenheid voor zijn. We dragen bij aan economische
261 en sociale zelfstandigheid en ontwikkeling op een niveau dat passend is bij de talenten en mogelijkheden
262 van inwoners. We gaan uit van de mens, en kijken naar wat hij/zij wél kan en wil. We zijn wel duidelijk
263 wanneer iemand niet wil: overheidssteun is er niet voor mensen die wel kunnen maar helemaal niets
264 willen. D66 stelt de volgende maatregelen voor:

265

266 • D66 wil dat de gemeente Nijmegen inwoners met een bijstandsuitkering helpt om een
267 arbeidsritme op te bouwen door ook parttime en tijdelijk werk te stimuleren en door
268 (her)aanvraagprocedures te verkorten. Ook proefplaatsingen, sollicitatiecursussen of een
269 vergoeding voor het behalen van certificaten kunnen mensen uit de bijstand naar werk halen.

270 • De gemeente zelf kan voorop lopen in het bieden van werkervaringsplaatsen, doorstroming van
271 talent en het bieden van werkkansen aan mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

272 • D66 wil dat de gemeente blijft experimenteren met de uitvoering van de bijstand, om de
273 participatie en zelfredzaamheid van mensen te vergroten. Op dit moment zijn er veel situaties

D66 Nijmegen

274 waarin iemand die gaat werken minder onderhoudt dan met een bijstandsuitkering. Dat stimuleert
275 mensen niet. De gemeente kan deze armoedeval beperken. De huidige proef met
276 bijstandsuitkeringen moet gedegen worden bestudeerd en bij goede resultaten moeten
277 experimenten worden voortgezet en uitgebreid.

- 278 • Werkloosheid onder jongeren, statushouders en vijftigplussers verdient speciale aandacht. De
279 gemeente Nijmegen moet deze groepen werkzoekenden stimuleren en ondersteunen om
280 initiatieven te ontplooiën of vrijwilligerswerk te doen waarmee ze relevante ervaring opdoen en
281 hun kans op werk vergroten. We werken hiervoor actief samen met onderwijsinstellingen. Samen
282 kunnen gemeente, bedrijven en andere partners zorgen voor een betere match tussen
283 beschikbare banen en werkzoekenden.

284

285 **Extra geld voor armoedebelid: Iedereen telt mee**

286 D66 wil dat mensen mee kunnen doen. Dat is het uitgangspunt van ons armoedebelid. Daarom willen
287 we dat de gemeente inwoners ondersteunt met het vinden van de juiste oplossing. Het armoedebelid
288 moet als belangrijkste doel hebben om de basis op orde te krijgen en de oorzaken van armoede aan te
289 pakken. D66 stelt daarom de volgende maatregelen voor:

290

- 291 • D66 vindt dat we alle inwoners van Nijmegen perspectief moeten bieden door ze blijvend te laten
292 meedoen aan de maatschappij. Wanneer dit niet via betaald werk mogelijk is, zetten we erop in
293 dat mensen in ieder geval betrokken blijven via sport of vrijwilligerswerk. Daarbij verdienen
294 kinderen, ouderen en chronisch zieken speciale aandacht.
- 295 • D66 wil snelle hulp bij schuldproblematiek, zodat verslechtering van de situatie wordt voorkomen.
296 Dat doen we bijvoorbeeld door de pilot 'vroegsignalering' van schuldproblematiek met
297 zorgverzekeraars, energieleveranciers en woningcorporaties voort te zetten en uit te bouwen. We
298 vinden het hierbij belangrijk ook oog te hebben voor verborgen armoede, bijvoorbeeld bij
299 gezinnen met kinderen.
- 300 • Zolang voedselbanken nodig zijn, willen we dat deze bereikbaar blijven voor de mensen die dit
301 nodig hebben. Kinderen moeten daarbij in het bijzonder altijd kunnen rekenen op gezond en
302 gevarieerd eten.

303

304 Ruimte voor economische groei

305 D66 ziet nog vele kansen om de groei van de economie in Nijmegen te bevorderen. We willen een
306 aantrekkelijker ondernemersklimaat creëren door lagere lasten en het schrappen van onnodige regels.
307 D66 wil ook inzetten op het versterken van de bruisende binnenstad van Nijmegen en ziet tegelijk veel
308 kansen voor betere samenwerking tussen onderwijsinstellingen en ondernemers in de stad. Hieronder
309 vind je meer informatie over al onze plannen gericht op het versterken van de Nijmeegse economie.
310

311 Versterk onze bruisende binnenstad

312 D66 is trots op het bruisende centrum van Nijmegen. De binnenstad heeft veel winkels en horeca en er
313 zijn veel bijzondere cultuurhistorische en toeristische plekken. Met mooie parken, een uitgebreid
314 winkelaanbod, levendige pleinen en de nabijheid van de rivier en de natuur is het centrum van Nijmegen
315 een geweldige plek om te bezoeken en om er te wonen.
316

317 Om ervoor te zorgen dat de binnenstad van Nijmegen ook in de toekomst het kloppende hart van de stad
318 blijft, is er wel actie nodig. In de afgelopen jaren is de leegstand in (delen van) het centrum fors geweest.
319 Door gewijzigd consumentengedrag (onder andere de opkomst van online winkelen) verliest het meer
320 traditionele winkelcentrum zijn aantrekkingskracht. De gemeente moet daarom samen met winkeliers,
321 horecaondernemers, de cultuursector en de vastgoedeigenaren optrekken om de binnenstad van
322 Nijmegen te transformeren naar het ideale centrum voor beleving en ontmoeting. D66 stelt daarbij de
323 volgende maatregelen voor:
324

- 325 • Veel lokale regelgeving is onnodig complex en belemmert nieuwe ontwikkelingen en innovatie.
326 D66 wil daarom dat Nijmegen gaat experimenteren met regelluwe zones en pleit voor een
327 soepeler beleid voor bijvoorbeeld terrassen, reclame en openingstijden. Er moet ook meer ruimte
328 komen voor gecombineerde concepten in één winkel (bijv. winkel en horeca samen) zolang
329 hierdoor geen oneerlijke concurrentie ontstaat.
- 330 • D66 wil dat de gemeente flexibel omgaat met de bestemming van panden zodat leegstaande
331 kantoren of winkels sneller naar bijvoorbeeld zelfstandige woningen getransformeerd kunnen
332 worden. Daarnaast willen we dat de gemeente het voortouw neemt om samen met
333 vastgoedeigenaren en winkeliers om tafel te gaan en te kijken of herschikking / samenvoeging
334 van panden in de stad mogelijk. Hiermee kunnen we grotere en / of innovatieve winkelconcepten
335 de ruimte te geven.
- 336 • Omarm evenementen en festivals, maar wel met respect voor de bewoners van de binnenstad.
337 Maak evenementen die bijvoorbeeld hoofdzakelijk in het Hunnerpark plaatsvinden ook zichtbaar
338 op locaties elders in de stad. Zorg daarnaast voor afstemming tussen ondernemers,
339 bewonersplatforms en organisatoren van evenementen zodat deze bijvoorbeeld met hun
340 openingstijden beter op het evenement in kunnen spelen of om een te grote concentratie van
341 evenementen in korte tijd in een klein deel van het centrum te voorkomen.

342 Nijmegen aantrekkelijk voor ondernemers: lagere lasten en minder regels

343 Om de economische groei van Nijmegen te bevorderen moet er een aantrekkelijk ondernemersklimaat
344 zijn. D66 wil ondernemerschap de ruimte geven door de lasten voor ondernemers te beperken en lokaal
345 minder regels te hanteren. Daarnaast ligt er voor de gemeente een belangrijke rol als aanjager en
346 verbinder van (startende) ondernemers. Om ondernemerschap verder te stimuleren stelt D66 de
347 volgende maatregelen voor:
348

- 349 • Het tarief voor de onroerendezaakbelasting (OZB) in Nijmegen moet voor ondernemers omlaag.
350 Nijmegen is voor ondernemers nu een van de duurste steden van Nederland op het vlak van
351 lokale lasten. Dit schrikt nieuwe ondernemers af en heeft daarom een averechts effect op
352 economie en werkgelegenheid.
- 353 • D66 wil dat gemeentelijke procedures voor ondernemers eenvoudiger en overzichtelijker worden.
354 Dit kan onder andere bereikt worden door een digitaal volgsysteem ('track en trace') voor
355 aanvragen bij de gemeente in te voeren. Het is daarbij belangrijk dat de ondernemer altijd weet
356 wie de aanvraag behandelt en hoe er met de behandelaar contact kan worden opgenomen.
357

D66 Nijmegen

- 358 • Voor sommige activiteiten van ondernemers zoals kleinschalige verbouwingen of kleine
359 evenementen moet een meldingsplicht komen in plaats van een vergunningsaanvraag. De komst
360 van de nieuwe Omgevingswet biedt daarbij een uitgelezen mogelijkheid om het hele
361 regelbestand tegen het licht te houden.
- 362 • Juist voor startende ondernemers kan de gemeente het verschil maken. D66 wil daarom dat de
363 gemeente stimuleert dat leegstaande (industrie)panden worden getransformeerd tot
364 bedrijfsverzamelgebouwen voor zzp'ers en start-ups.
- 365 • Geef ruimte en stimuleer initiatieven gericht op samenwerking tussen onderwijsinstellingen,
366 bedrijven en maatschappelijke organisaties zoals de Novio Tech Campus. Nijmegen heeft met de
367 Radboud Universiteit, Radboud UMC, HAN en mbo-scholen unieke en hoogwaardige
368 kennispartners in de stad. Door deze nog beter te koppelen met het bedrijfsleven en een gunstig
369 vestigingsklimaat te creëren, kan er veel extra werkgelegenheid ontstaan.
- 370 • Verbeter de infrastructuur voor expats (buitenlandse werknemers) door meer aanbod van
371 gemeubileerde woonruimte te stimuleren en door basisscholen een impuls te geven om al in een
372 vroeg stadium Engels én Duits taalonderwijs te geven.
- 373 • Stel aanbestedingen van de gemeente zodanig op dat (kleinere) bedrijven uit de regio ook
374 kunnen meedingen, al dan niet in consortia. Bij netwerkactiviteiten betreft de gemeente naast
375 grote bedrijven en kennisinstellingen ook het midden- en kleinbedrijf (MKB) en zzp'ers.
- 376 • De gemeente stimuleert waar mogelijk maatschappelijk verantwoord ondernemen en sociaal
377 ondernemers.

Meer banen: Maakindustrie en logistieke bedrijven naar regio Nijmegen halen

380 Voor Nijmegen is het van belang dat er naast werkgelegenheid bij kennisinstellingen ook ruimte is voor
381 ondernemingen in de logistiek en de maakindustrie. Hoogwaardige productiebedrijven halen recent
382 steeds vaker hun productie weer terug vanuit lagelonenlanden naar Nederland. Hier liggen kansen voor
383 Nijmegen. Er zijn al enkele uitstekende voorbeelden van bedrijven in dit soort sectoren in Nijmegen, zoals
384 NXP. Door meer soortgelijke bedrijven te trekken, kunnen we de werkgelegenheid voor zowel hoger als
385 lager opgeleiden vergroten. Daarbij willen we nadrukkelijk over (gemeente)grenzen heen kijken. D66 stelt
386 de volgende maatregelen voor:

- 387
- 388 • De gemeente Nijmegen moet het voortouw nemen om als gehele regio Arnhem-Nijmegen een
389 *bidbook* te ontwikkelen gericht op het aantrekken van grote internationale bedrijven, specifiek in
390 de sectoren logistiek en maakindustrie. Bij voorkeur richt Nijmegen zich daarbij op het aantrekken
391 van hoogwaardige productiebedrijven voor bijvoorbeeld medische apparatuur en medicijnen. Aan
392 de noordzijde van de stad moet daarbij slim geanticipeerd worden op de aanstaande verlenging
393 van de A15.
- 394 • Versterk de concurrentiepositie van de Nijmeegse haven, de grootste binnenvaarthaven van
395 Nederland, en benut hierbij de kansen die ontstaan bij de sloop van de oude
396 kolenenergiecentrale.
- 397 • D66 wil dat Nijmegen ook qua werkgelegenheid over de grens kijkt. De gemeente Nijmegen moet
398 daarom vaker met de gemeenten uit het Duitse grensgebied en in Euregio-verband in gesprek
399 gaan om vraag en aanbod van werknemers beter op elkaar aan te kunnen sluiten. Daarnaast ziet
400 D66 nu kansen om met de Duitse deelstaat Noordrijn-Westfalen structurele afspraken te maken
401 over de snelle erkenning van Nederlandse mbo-diploma's voor werk over de grens.
- 402

Studeren in Nijmegen biedt kwaliteit en toekomstmogelijkheden

403 Studenten zijn een belangrijke motor van de Nijmeegse economie. D66 wil samenwerken met studenten-
404 en studieverenigingen en onderwijsinstellingen om van Nijmegen de leukste studentenstad van
405 Nederland te maken. D66 wil dat de gemeente daarnaast ook een praktische bijdrage levert aan de
406 kwaliteit van het studeren in Nijmegen en startmogelijkheden. D66 stelt daarom de volgende maatregelen
407 voor:

408

- 409
- 410 • De Radboud Universiteit, Radboud UMC, Hogeschool van Arnhem/Nijmegen en het ROC
411 ontwikkelen de campus Heijendaal verder tot een energieneutrale, innovatieve en aantrekkelijke
412 woon- en leeromgeving.

D66 Nijmegen

- 413 • De gemeente biedt ruimte aan nieuwe ontwikkelingen op de campus en investeert in de
414 bereikbaarheid.
415 • D66 verwacht een actieve rol van de gemeente in het samenbrengen van het onderwijsveld en
416 mogelijke partners, zoals het bedrijfsleven en kennisinstellingen, bijvoorbeeld voor het verder
417 ontwikkelen van zomer- en weekendscholen.
418 • Vanuit de samenwerking met bedrijven en kennisinstellingen willen we studenten uitdagen en
419 mogelijkheden bieden bij het opzetten van bedrijven, zowel tijdens als na de studietijd.
420

Betere aansluiting tussen opleiding en arbeidsmarkt

421 Vakkennis is essentieel voor de economie, op ieder niveau. D66 onderstreept daarom de waarde van het
422 beroepsonderwijs, van zowel mbo als hbo. Vanwege de vaak specialistische opleidingen is het wel
423 belangrijk dat het beroepsonderwijs goed aansluit op de arbeidsmarkt. Daarmee hebben jongeren
424 immers meer kans op een baan. D66 stelt daarom de volgende maatregelen voor:
425

- 426
- 427 • De gemeente stimuleert het organiseren van beroepsoriëntatie in het voortgezet onderwijs zodat
428 jongeren beter in staat zijn om een keuze te maken voor hun vervolgopleiding. Hierbij denken we
429 aan stagebeurzen, (korte) maatschappelijke stages, voorlichting op scholen door ondernemers
430 en het vermelden van beroepsperspectief bij het beoordelen van opleidingen.
 - 431 • Leerlingen zo vroeg mogelijk praktische oriëntatie bieden op (kansrijke) beroepen voorkomt ook
432 vroegtijdige schooluitval. D66 wil daarom waar nodig leerlingen de kans geven om leren en
433 werken te combineren.
 - 434 • Om mensen met een beperking betere baankansen te bieden willen we dat jobcoaches
435 onderdeel gaan uitmaken van de sociale wijkteams.

Lagere belastingen, solide en transparante financiën

436

437 D66 zet zich in Nijmegen altijd in voor een solide financieel beleid. Dat betekent dat we zorgvuldig met
438 belastinggeld omspringen en ervoor zorgen dat de begroting tegen een stootje kan. We zijn niet bang om
439 te hervormen en slim te bezuinigen op beleid dat onnodig of niet effectief is. Zo creëren we ruimte om te
440 investeren. D66 stelt op financieel vlak de volgende maatregelen voor:
441

- 442
- 443 • Het huidige College heeft in 2014 besloten om de afvalstoffenheffing af te schaffen en de kosten
444 voor afvalverwerking eenzijdig te laten betalen door voor huiseigenaren het tarief van de
445 onroerende zaakbelasting (OZB) te verhogen. D66 is en blijft een fel tegenstander van deze
446 maatregelen en wil dit besluit zo snel mogelijk terugdraaien. Hiermee kan het OZB-tarief voor
447 zowel ondernemers als woningeigenaren aanzienlijk worden verlaagd.
 - 448 • We stimuleren een kostenbewuste omgang van gemeentelijk geld bij het ambtelijk apparaat. Als
449 binnen een beleidsprogramma teveel geld wordt uitgegeven, moet dat binnen het programma
450 worden opgelost.
 - 451 • D66 wil meer transparantie over de financiën van de gemeente door bijvoorbeeld verdere
452 verbetering van de leesbaarheid van de Stadsbegroting en jaarrekening.
 - 453 • Subsidies zijn een nuttig middel om zaken die we belangrijk vinden voor elkaar te krijgen. Omdat
454 het gaat om belastinggeld is het wel belangrijk dat we verstandig en zorgvuldig met subsidies
455 omgaan. D66 wil daarom dat de gemeente Nijmegen bij alle subsidies de volgende vijf
456 uitgangspunten hanteert:
457
 - 458 1. De gemeente subsidieert activiteiten gericht op het bereiken van maatschappelijke
effecten.
 - 459 2. Nieuwe subsidies richten zich vooral op het opstarten en aanjagen van nieuwe
460 activiteiten en zijn in principe tijdelijk.
 - 461 3. Bij bewezen resultaten kan de gemeente een subsidierelatie aangaan voor langere
462 termijn.
 - 463 4. De gemeente en de subsidieontvanger zijn volledig transparant over versterkte subsidies
464 en behaalde resultaten.
 - 465 5. Frauderen met subsidies wordt stevig aangepakt.

D66 Nijmegen

466 **Schoon en slim bereikbaar**

467 D66 wil dat inwoners en bezoekers van Nijmegen zich makkelijk, snel, schoon en veilig kunnen
468 verplaatsen door de hele stad. In de eerste plaats kiest D66 daarom voor het stimuleren van het gebruik
469 van de fiets, maar zonder de doorstroming voor auto's onnodig te hinderen en ondersteund door een
470 goed en schoon openbaar vervoernetwerk. Hieronder lees je meer over de plannen van D66 rond
471 mobiliteit en vervoer.
472

473 **Ruim baan voor fietsers en voetgangers**

474 Fietsen is gezond, schoon en snel. Het is daarom niet gek dat de fiets in Nijmegen een veelgebruikt
475 vervoersmiddel is. De afgelopen jaren is veel geïnvesteerd in een hoogwaardige infrastructuur voor de
476 fiets. D66 wil deze infrastructuur nog verder versterken om zo nog meer mensen te verleiden vaker de
477 fiets te pakken. D66 stelt daarom de volgende maatregelen voor:
478

- 479 • Er komen meer veilige, herkenbare en comfortabele fietspaden van rood asfalt, bijvoorbeeld in
480 Dukenburg en Hatert waar nog veel minder van dergelijke fietspaden zijn. Ook willen we dat
481 zowel fietspaden als voetpaden goed verlicht en obstakelvrij zijn.
- 482 • D66 wil dat grote bewaakte fietsenstallingen zoals onder Plein 1944 en in de Bisschop
483 Hamerstraat 24 uur per dag toegankelijk zijn en gratis blijven. Bij deze grote fietsenstallingen
484 willen we ook meer faciliteiten voor het opladen van e-bikes.
- 485 • Aan de oostzijde van het centrum wil D66 een grote gratis bewaakte fietsenstalling realiseren
486 (bijv. op de Van Schevichavenstraat) en er moeten daarnaast meer (kleinschalige)
487 fietsparkeerplekken komen aan de randen van de binnenstad en in wijken waar veel studenten
488 en jongeren wonen.
- 489 • De handhaving op verkeerd gestalde fietsen gaat hand in hand met de beschikbaarheid van
490 fietsenstallingen. Er moet bij de handhaving wel meer oog zijn voor (kapotte) weesfietsen omdat
491 deze nog te vaak onnodig lang in fietsenstallingen blijven staan.
- 492 • Gevaarlijke oversteekplaatsen pakken we aan. Waar snelfietsroutes drukke autowegen kruisen,
493 monitoren we de veiligheidssituatie goed en grijpen we zo nodig snel in, bijvoorbeeld door
494 plaatsing van verkeerslichten.
- 495 • Alle ringstraten in het centrum waar nu nog doorgaand verkeer mogelijk is, zoals de Hertogstraat
496 en Tweede Walstraat, worden fietsstraten van rood asfalt ('auto's te gast'). Daarbij worden
497 fysieke maatregelen getroffen om hard rijden door de ringstraten onmogelijk te maken.
498

499 **Betere doorstroming op stadswegen door groene golven en variabele snelheid tot 70 km/u**

500 Goede bereikbaarheid van Nijmegen per auto en doorstroming in de stad zijn belangrijke
501 randvoorwaarden voor verdere (economische) groei van Nijmegen. D66 ziet nog veel kansen om de
502 doorstroming voor autoverkeer in Nijmegen te verbeteren en stelt de volgende maatregelen voor:
503

- 504 • De Dorpensingel Oost in Lent moet worden aangelegd om sluipverkeer door woonwijken te
505 voorkomen. D66 blijft zich daarvoor hard maken. De door de betrokken bewonersgroepen
506 inmiddels voorgestelde oplossing ondersteunen wij van harte. D66 zal ook in de komende
507 periode nauwgezet monitoren dat de gemaakte afspraken hierover door de gemeente worden
508 nageleefd.
- 509 • Door een betere afstelling van verkeerslichten op bijvoorbeeld de Sint Annastraat, Graafseweg
510 en Wijchenseweg kan een sterk verbeterde doorstroming op belangrijke routes binnen Nijmegen
511 worden gerealiseerd (een zogenaamde 'groene golf').
- 512 • Het aantal (vierbaans-)stadswegen met een variabele maximumsnelheid tot 70 km/u wordt
513 uitgebreid, bijvoorbeeld op de brug tussen de Graafseweg en de Wijchenseweg. De Graafseweg
514 blijft een doorgaande stadsweg.
- 515 • Ingewikkelde en onoverzichtelijke verkeerspleinen zoals het Trajanusplein en het Industrieplein
516 (bij Dar-kantoor) worden getransformeerd naar overzichtelijke kruispunten naar het voorbeeld van
517 het recent vernieuwde kruispunt Neerboscheweg/IJpenbroekweg.
- 518 • De filedruk op de A50 bij knooppunt Bankhoef neemt snel toe. Om het Rijk van Nijmegen
519 aantrekkelijk te houden als woon- en werkplaats moet de slechte doorstroming van verkeer op dit
520 knooppunt zo snel mogelijk worden aangepakt. D66 wil dat de gemeente Nijmegen met de

D66 Nijmegen

- 521 andere gemeenten uit deze regio samen optrekt om dit probleem op provinciaal en landelijk
522 niveau hoog op de politieke agenda te zetten.
- 523 • De wegen in Nijmegen moeten beter onderhouden worden en bij vervanging van asfalt kiezen we
524 voor fluisterstil asfalt.
- 525

526 **Betere parkeervoorzieningen, goedkoop en gemakkelijk bereikbaar**

527 De afgelopen jaren is veel geïnvesteerd in het verbeteren van de parkeermogelijkheden in de stad
528 en het terugdringen van parkeeroverlast. Om de bereikbaarheid en het gemak voor
529 inwoners en bezoekers te vergroten kiest D66 voor verdere investering in gemakkelijk en
530 goedkoop parkeren en terugdringen van parkeeroverlast. D66 stelt de volgende maatregelen voor:

531

- 532 • Om te stimuleren dat meer gebruik wordt gemaakt van de bestaande parkeergarages wordt het
533 parkeren in parkeergarages goedkoper gemaakt dan het parkeren op straat in het centrum (ook
534 overdag). Daarnaast willen we dat het mogelijk wordt om vooraf online een parkeerplek in een
535 van de parkeergarages te reserveren (op basis van kenteken).
 - 536 • Er komt een extra P+R transferium aan de zuidwestelijke kant van de stad (nabij station
537 Nijmegen Goffert of Nijmegen Dukenburg). Daarnaast nemen we maatregelen om bestaande
538 transferia beter te benutten en te promoten (o.a. snelle en regelmatige buslijnen vanaf transferia
539 naar het centrum, P+R's duidelijker aangeven op bewegwijzering).
 - 540 • D66 wil in de komende vier jaar geen uitbreiding van het gebied waar betaald parkeren geldt,
541 tenzij een meerderheid van de omwonenden het zelf wil.
 - 542 • Er moeten meer oplaadpunten voor elektrische auto's komen in de stad, in het bijzonder in de
543 diverse parkeergarages.
- 544

545 **Een toekomstbestendig en schoon openbaar vervoernetwerk**

546 Bij een moderne en leefbare stad hoort ook een hoogwaardig en duurzaam openbaar vervoernetwerk.
547 D66 Nijmegen vindt het belangrijk dat hier verder in wordt geïnvesteerd om zo mensen te verleiden vaker
548 de auto te laten staan en in plaats daarvan voor het openbaar vervoer te kiezen. Bussen en treinen
549 moeten frequent en op tijd rijden, vanuit alle delen van de stad gemakkelijk bereikbaar zijn en zowel de
550 voertuigen als haltes moeten schoon, veilig en prettig in het gebruik zijn (ook voor ouderen en mensen
551 met een fysieke beperking). D66 stelt de volgende maatregelen voor:

552

- 553 • Stadsbussen rijden niet meer dwars door het voetgangersgebied in het centrum (Burchtstraat). In
554 plaats daarvan komt er een nieuwe stadsringroute: een buslijn die iedere tien minuten rijdt vanaf
555 het station naar de haltes Plein 44, Joris Ivensplein, Waalkade, Oranjesingel en Nassausingel
556 (Keizer Karelplein). Voor een goede bereikbaarheid moet er ook een extra bushalte op de
557 Oranjesingel ter hoogte van de kruising met de Van Schevichavenstraat komen. Kortom, geen
558 bussen meer in de binnenstad, maar wel elke plek in de binnenstad op vijf wandelminuten van
559 een bushalte bereikbaar.
 - 560 • Het station van Nijmegen behoort tot de meest drukbezochte stations van Nederland. Daar hoort
561 een beter station bij. D66 wil een extra perron en een verlengde perrontunnel. Aan de westzijde
562 komt een volwaardige stationsingang. Aan de centrumzijde van het centraal station willen we de
563 verkeersveiligheid verbeteren door duidelijkere wegbelijning, verkeerslichten en aansluiting van
564 de inrichting op logische loop- en fietsroutes.
 - 565 • Bij de aanschaf van nieuwe bussen willen we dat de milieuprestatie een belangrijke rol speelt in
566 de selectie. Bij voorkeur kiezen we voor elektrische bussen of bussen op waterstof.
 - 567 • D66 wil dat er een goedkoop busabonnement beschikbaar is voor inwoners van alle leeftijden die
568 een laag inkomen hebben (tot 130% van het minimuminkomen). Dit abonnement vervangt dan
569 het huidige 65+ busabonnement.
 - 570 • D66 staat voor meer slim en innovatief (openbaar) vervoer van deur tot deur. We willen pilots en
571 initiatieven op het vlak van flexibel openbaar vervoer stimuleren.
- 572

573 **Goed wonen en leven**

574 D66 vindt dat iedereen goed en betaalbaar moet kunnen wonen in Nijmegen. Vraag en aanbod op de
575 woningmarkt sluiten in Nijmegen nu echter niet goed genoeg op elkaar aan. Vooral aan huurwoningen
576 tussen de 700 en 1000 euro per maand is een groot tekort. D66 wil daarom dat er minimaal 500 extra
577 huurwoningen in deze prijsklasse bij komen. Over deze en al onze andere plannen om de woningmarkt in
578 Nijmegen te verbeteren lees je hieronder mee.
579

580 **Goed wonen in Nijmegen voor iedereen**

581 D66 wil dat iedereen in iedere levensfase een passende woning in Nijmegen kan vinden. Dit geldt ook
582 voor toekomstige inwoners. Vraag en aanbod op de woningmarkt sluit nu te vaak niet goed op elkaar
583 aan. Vooral het tekort aan middeldure huurwoningen en goedkope koopwoningen vormt momenteel een
584 knelpunt op de Nijmeegse woningmarkt waardoor meer dan 4.000 mensen klem zitten. Dit belemmert de
585 doorstroming en daardoor vallen juist de starters op de woningmarkt en alleenstaanden buiten de boot.
586 Dit moet anders en D66 stelt daarom de volgende maatregelen voor:
587

-
- 588 • D66 wil dat er bovenop de al bestaande bouwplannen in de komende bestuursperiode 500 extra
589 middeldure huurwoningen met een huur tussen de 700 en 1000 euro worden gerealiseerd.
 - 590 • Om de bouw van middeldure huurwoningen te stimuleren stuurt de gemeente hier actief op via
591 bestemmingsplannen en door bouwgrond beschikbaar te stellen voor een grondprijs die normaal
592 voor de bouw van sociale huurwoningen wordt gerekend. Deze lagere grondprijs wordt alleen
593 afgegeven als er harde, contractuele afspraken zijn met de ontwikkelaar of investeerder dat de
594 woningen minimaal twintig jaar beschikbaar blijven voor het middeldure huursegment.
 - 595 • De kerntaak van woningcorporaties is het bouwen en onderhouden van sociale huurwoningen
596 voor mensen met een laag inkomen. De vraag naar sociale huurwoningen moet continu
597 nauwgezet gemonitord worden. Naast de ca. 1.000 al geplande extra sociale huurwoningen tot
598 en met 2020, ligt de grootste opgave in het sociale huursegment de komende jaren op het vlak
599 van het verduurzamen van de woningvoorraad en het geschikt maken van meer woningen voor
600 ouderen. Op deze prioriteiten zullen we aansturen in de prestatieafspraken met
601 woningcorporaties.
 - 602 • D66 geeft de voorkeur aan de transformatie van leegstaande (kantoor)gebouwen boven
603 nieuwbouw buiten het bestaande stedelijk gebied. Leegstaande kantoren tasten de leefbaarheid
604 in de buurt aan en zijn vanwege hun opzet juist goed geschikt te maken als (huur)woningen voor
605 starters en jongeren. D66 wil daarom dat de gemeente actief zoekt naar nieuwe bestemmingen
606 voor leegstaande gebouwen en flexibel omgaat met de bestemming. Een goed voorbeeld om in
607 de komende bestuursperiode mee aan de slag te gaan is de herontwikkeling van het westelijke
608 deel van het stationsgebied.
 - 609 • D66 wil gemengde buurten. We vinden het belangrijk dat mensen met verschillende
610 achtergronden en leeftijden elkaar ontmoeten. Als buurten een te eentonig aanbod van huur of
611 juist koop (dreigen te) krijgen, wil D66 dat de gemeente ook over de diversiteit van de
612 woningvoorraad afspraken maakt met woningcorporaties en projectontwikkelaars.

613 **Zorgen voor goede invulling Waalfront en Waalsprong**

614 Na een aantal jaren van vertraging en moeizame voortgang van de grote bouwprojecten Waalfront en
615 Waalsprong in Nijmegen, zorgt de recente economische opleving voor een versnelling in de realisatie van
616 deze grote projecten. Dat is een positieve ontwikkeling die D66 graag verwelkomt. Bij de verdere
617 afronding van deze grote bouwprojecten vindt D66 het wel belangrijk om aandacht te vragen voor de
618 volgende punten:
619

- 620 • **Bouw naar behoefte:** Bouw bij nieuwe onderdelen van Waalsprong of Waalfront woningen waar
621 aantoonbaar vraag vanuit consumenten naar bestaat. Het maximaliseren van het aantal
622 woningen om geen verlies te lijden op de grondexploitatie is geen doel op zich. De effecten
623 daarvan zouden op de lange termijn zelfs schadelijker kunnen zijn (leegstand, overlast, etc.)
- 624 • **Meer aandacht voor kwaliteit van de openbare ruimte en voorzieningen.** Vooral in Nijmegen-
625 Noord (Waalsprong) zijn er veel woningen bijgebouwd zonder dat het voorzieningenniveau is

D66 Nijmegen

- 627 meegegroeid. D66 wil dat er in de bouwplannen meer ruimte komt voor zaken zoals kleine
628 winkels, kroegen en restaurants.
- 629 • Om beter in te spelen op veranderende omstandigheden en wensen van inwoners, geeft D66 de
630 voorkeur aan kortlopende, kleinschalige bouwprojecten in de bestaande stad. Na afronding van
631 de projecten in de Waalsprong en Waalfront wil D66 dat de gemeente Nijmegen de komende
632 jaren niet met het oog op strategisch grondbeleid nieuwe grote ontwikkellocaties aanwijst.
 - 633 • In een aantal wijken in de stad is als gevolg van de focus op de Waalsprong en de economische
634 crisis herontwikkeling te lang uitgesteld. Daarom wil D66 dat vaart wordt gemaakt met het
635 aanpakken van delen van bestaande stadswijken die in slechte staat zijn, waaronder diverse
636 delen van Dukenburg.
 - 637 • D66 is een voorstander van vernieuwende initiatieven op het gebied van bouwen en wonen. We
638 willen daarom dat er een lokaal kenniscentrum komt dat bewoners van informatie voorziet over
639 bijzondere woonvormen en ondersteunt initiatieven tot oprichting van collectieve woonvormen
640 voor bijvoorbeeld ouderen en collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO).

641

642 Nijmegen gastvrij voor studenten

643 Nijmegen is een kennisstad en profiteert volop van alle studenten die hier wonen. Het aantal woningen
644 voor studenten in Nijmegen is in de afgelopen jaren fors uitgebreid. Het bewaken dat vraag en aanbod
645 van studentenkamers in balans blijft, blijft de komende jaren een belangrijke uitdaging. Als het gaat om
646 studentenkamers moet er daarnaast ook aandacht zijn voor de leefomgeving en aanpak van overlast,
647 maar D66 is geen voorstander van extra strenge regels die de realisatie van studentenkamers onnodig
648 hinderen. Wel neemt D66 de problematiek van concrete overlastsituaties serieus. D66 stelt de volgende
649 maatregelen voor:

650

- 651 • De vraag naar studentenkamers nauwgezet blijven monitoren zodat altijd goed en op tijd op extra
652 vraag naar studentenkamers gereageerd kan worden. Tot 2020 realiseert SSH& nog eens bijna
653 500 studentenwoningen, maar we zullen ieder jaar de ontwikkeling van vraag en aanbod goed in
654 de gaten moeten houden. D66 ziet bij de realisatie van nieuwe studentenwoningen graag een
655 uitbreiding van woonconcepten waarbij studenten samen in een complex wonen met ouderen
656 en/of stathouders. Dat leidt tot een win-win situatie voor alle betrokkenen.
- 657 • Geen extra strenge regels voor het realiseren van studentenkamers in bestaande panden. Wel
658 meer aandacht voor het handhaven van (brand)veiligheid, het bestrijden van overlastsituaties bij
659 studentenpanden en illegale kamerverhuur. D66 vindt dat de pandeigenaar een grotere
660 verantwoordelijkheid moet nemen bij de bestrijding van overlast. Met het oog hierop willen we dat
661 de gemeente een studentenpandenregister start waar inwoners contactgegevens van eigenaren
662 van studentenpanden kunnen opvragen.
- 663 • Aandacht voor de leefomgeving in wijken met relatief veel studentenwoningen: Pandeigenaren
664 worden verplicht goede voorzieningen voor fietsenstalling en afvalinzameling bij
665 studentenpanden te realiseren. Waar dit niet mogelijk is, dienen zij een bijdrage te leveren als de
666 gemeente extra fietsenstalling of (ondergrondse) afvalcontainers in de buurt plaatst.

667

668 Een Nijmegen dat veiliger is én veiliger voelt

669 Een belangrijke randvoorwaarde om prettig te kunnen wonen in Nijmegen is dat je je veilig voelt in de
670 stad. Het aantal meldingen van criminaliteit daalt gelukkig de afgelopen jaren gestaag, maar nog teveel
671 mensen voelen zich onveilig. Nijmegen moet daarom naast veiliger worden ook veiliger voelen. D66 stelt
672 op het gebied van veiligheid de volgende maatregelen voor:

673

- 674 • Criminaliteit en (drugs)overlast horen niet thuis in Nijmegen en moeten daarom hard worden
675 aangepakt. D66 wil de overlast van straatdealers structureel oplossen. Cameratoezicht kan
676 daarbij een middel zijn, maar wat D66 betreft alleen als dit een tijdelijke maatregel is die
677 onderdeel uitmaakt van een groter plan om de drugsoverlast structureel op te lossen. Daarnaast
678 denken wij dat een betere spreiding van coffeeshops door de hele stad een bijdrage kan leveren
679 aan deze structurele oplossing.

- 680
- 681
- 682
- 683
- 684
- 685
- 686
- 687
- 688
- 689
- 690
- 691
- 692
- 693
- 694
- 695
- 696
- 697
- 698
- 699
- 700
- 701
- 702
- 703
- 704
- 705
- 706
- 707
- Door het reguleren van wietteelt en uiteindelijk legalisering van softdrugs, kunnen we ervoor zorgen dat softdrugs ook aan de achterkant (bevoorrading) uit de criminele sfeer komen. Dit kan eveneens bijdragen aan het structureel oplossen van drugsoverlast. Op lokaal niveau kan Nijmegen ook een bijdrage leveren aan de discussie over legalisering van softdrugs. D66 wil daarom dat in de komende bestuursperiode in Nijmegen een pilot wordt gestart met gereguleerde wietteelt voor coffeeshops.
 - Donkere plekken geven een onveilig gevoel. D66 wil daarom dat er een grondige scan wordt uitgevoerd van donkere plekken in Nijmegen die onveilig zijn of een onveilig gevoel geven. Voor in ieder geval de tien meest onveilige plekken wordt samen met inwoners naar blijvende oplossingen gezocht om het veiligheidsgevoel te verbeteren.
 - Om de scheefgroei tussen objectieve en subjectieve veiligheid te verkleinen moet de gemeente samen met de politie op zoek gaan naar mogelijkheden om ook specifiek het veiligheidsgevoel te verbeteren. Dit kan bijvoorbeeld door meer voorlichtingsbijeenkomsten in wijken over de lokale criminaliteitscijfers te organiseren en deze goed in perspectief te plaatsen.
 - Een gemeente met schone straten, zonder kapot straatmeubilair en met werkende straatlantaarns kent minder criminaliteit en overlast. Kapot straatmeubilair of een niet werkende straatlantaarn moet daarom sneller na de eerste melding worden opgepakt. Uiterlijk twee weken na de melding moet het probleem in iedere wijk zijn opgelost.
 - Buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's) en wijkagenten zoeken meer de samenwerking op met door inwoners geïnitieerde buurt- of burgerwachten, zoals buurt-appgroepen gericht op het signaleren van verdachte situaties. Ook door de overheid geïnitieerde projecten als Project Waaks! wil D66 blijven steunen.
 - D66 verbiedt geen ideeën, maar er is geen ruimte voor het aanwakkeren van extremisme, discriminatie of racisme. Extremisme kan een voedingsbodem zijn voor terrorisme. Daarom moeten wijkagenten en welzijnswerkers scherper zijn op signalen van radicalisering en weten wat er met dergelijke signalen moet gebeuren. Daarnaast is het ook belangrijk dat we in gesprek blijven met mensen die in contact staan met extreme organisaties om totale vervreemding te voorkomen. Ook op scholen moet er meer aandacht voor radicalisering komen.

CONCEPT

708 **Bruisende stad aan de Waal**

709 De unieke geschiedenis van Nijmegen en het diverse culturele aanbod maken Nijmegen tot een zeer
710 aantrekkelijke stad om in te wonen, werken, ondernemen en als toerist te bezoeken. D66 ziet kansen om
711 Nijmegen nog beter op de kaart te zetten door de Romeinse geschiedenis duidelijker in beeld te brengen,
712 slim te investeren in het cultureel aanbod en de unieke ligging aan de Waal meer te benutten. Over al
713 deze plannen lees je hieronder meer.
714

715 **Romeins verleden beter benutten**

716 De manier waarop Nijmegen zich profileert op het vlak van cultuur en geschiedenis bepaalt voor een
717 belangrijk deel het imago van de stad. D66 vindt het daarom belangrijk dat in het cultuurbeleid van
718 Nijmegen duidelijkere keuzes worden gemaakt over het profiel van de stad. D66 stelt daarom de
719 volgende maatregelen voor:
720

- 721 • Maak meer gebruik van het Romeinse verleden. Nijmegen heeft een voor Nederland unieke
722 Romeinse geschiedenis die tot de verbeelding spreekt. In de stad is deze geschiedenis echter
723 nauwelijks zichtbaar. Dit kan onder andere verbeterd worden door:
 - 724 ○ Archeologische resten beter zichtbaar en vindbaar te maken (ook bij nieuwbouw /
725 herontwikkeling).
 - 726 ○ Wandelroutes te promoten die specifiek gericht zijn op Romeinse resten.
 - 727 ○ Met diverse vormen van visualisaties zoals illustraties, animatiefilmpjes (ook virtual en
728 augmented reality) en replica's de Romeinse geschiedenis op verschillende plekken in de
729 stad duidelijker terug te laten komen.
 - 730 ○ Organiseer meer en grootschaligere evenementen of festivals gericht op het Romeinse
731 verleden van de stad.
- 732 • Het Valkhofmuseum zit in zwaar weer en heeft dringend een nieuwe impuls nodig. D66 is bereid
733 het museum extra financieel te ondersteunen voor deze impuls, maar alleen als er een langdurig
734 levensvatbare nieuwe opzet wordt gekozen en de bedrijfsvoering op orde is. D66 heeft daarbij de
735 voorkeur voor een opzet waarbij het Valkhofmuseum een landelijke uitstraling heeft en
736 tegelijkertijd de geschiedenis van Nijmegen onder de aandacht brengt van een groter publiek.
- 737 • Maak een echt Valkhofkwartier van het gebied rond het Valkhofpark en Hunnerpark waar het
738 Valkhofmuseum en de Bastei gezamenlijk unieke activiteiten en evenementen kunnen
739 organiseren die een brede doelgroep aanspreken en gericht zijn op de cultuurhistorie en in het
740 bijzonder de Romeinse geschiedenis.
- 741 • D66 ziet de bouw van de Donjon in het Valkhofpark als een mooie kans om de rijke geschiedenis
742 van Nijmegen zichtbaarder te maken in de stad en de belevingswaarde te vergroten. De
743 Nijmeegse bevolking heeft in 2006 in een referendum in ruime meerderheid (63,5%) voor de
744 bouw van de Donjon gestemd en daarom steunt D66 dit plan. Wel vinden we het belangrijk dat
745 de toren gebouwd wordt met aandacht voor het park en de omgeving en we zullen daar bij de
746 verdere ontwikkeling op letten.
747

748 **Cultuur toegankelijk voor iedereen**

749 Kunst en cultuur zitten diep in het Nijmeegse DNA. Nijmegen beschikt over toplocaties zoals de
750 Stadsschouwburg, de Vereniging, Doornroosje, Lux en de Lindenberg. Onze parken bieden podium aan
751 acts uit de hele wereld. Bij allerlei evenementen vormt de stad zelf een uniek toneel voor cultuur en
752 amusement. D66 is trots op het diverse Nijmeegse culturele klimaat. Cultuur is ook een investering in
753 mensen. Kunst en cultuur spreekt tot de verbeelding en prikkelt mensen om kritisch na te denken. Zo
754 komen mensen met elkaar in contact en voelen zij zich verbonden met elkaar en met de stad. D66 maakt
755 zich daarom hard voor een goed en divers cultuurbeleid dat iedereen toegang geeft tot verschillende
756 vormen van cultuur. D66 stelt concreet de volgende maatregelen voor:
757

- 758 • Om nieuwe doelgroepen te bereiken, is nieuw initiatief nodig. D66 wil het cultureel klimaat
759 stimuleren door goede, vernieuwende en verbindende plannen van vooral beginnende
760 kunstenaars en culturele ondernemers te financieren met projectmatige budgetten. Het budget
761 voor dit soort projectsteun moet verruimd worden. D66 wil géén (verdere) bezuinigingen op
762 cultuur.

D66 Nijmegen

- 763
- 764
- 765
- 766
- 767
- 768
- 769
- 770
- 771
- 772
- 773
- 774
- 775
- 776
- 777
- 778
- 779
- 780
- 781
- 782
- 783
- 784
- 785
- De gemeente stimuleert via de culturele subsidies dat de grote culturele instellingen zoals de Stadsschouwburg, de Vereniging, Doornroosje en Lux meer doen aan lokale talentontwikkeling en culturele experimenten. In de afgelopen vier jaar is hier binnen sommige cultuurdisciplines te weinig aandacht voor geweest en door het college te weinig op gestuurd.
 - D66 ondersteunt cultureel ondernemerschap. Door meer ondernemerschap bij culturele instellingen te stimuleren, trekken instellingen een groter en diverser publiek van binnen en buiten de gemeente aan. De extra inkomsten geven hen bovendien meer financiële armslag. De gemeente moet ervoor zorgen dat regels die bijvoorbeeld crossoverconcepten onnodig in de weg staan, verdwijnen. Er moet daarbij wel goed op gelet worden dat er geen oneerlijke concurrentie met horeca ontstaat.
 - Elk kind in Nijmegen moet regelmatig in aanraking komen met kunst en cultuur. Dit moet vanuit de gemeente gestimuleerd worden. D66 wil dat de grote podia in Nijmegen vanuit hun rol als zogenaamde ketenintendant hier meer mee doen, bijvoorbeeld door scholen die hier nu weinig of niets mee doen actief te benaderen met een passend aanbod.
 - Lezen is leuk en goed voor je ontwikkeling. D66 wil daarom enkele moderne aantrekkelijke bibliotheken op centrale locaties verspreid over de stad met alle benodigde voorzieningen voor lezen en studeren. In deze centrale bibliotheken worden ook regelmatig evenementen rondom boeken en lezen georganiseerd. Het totaal aantal filialen van de bibliotheek kan hiermee terug worden gebracht.
 - Om de laagdrempeligheid van het lezen te behouden moeten er op alle scholen en op locaties van zorginstellingen en wijkcentra uitleenkasten komen. Ook moeten er pickup-points voor boeken en/of een voor iedereen toegankelijke bezorgdienst komen.

We zorgen dat cultuur bijdraagt aan onze economische ontwikkeling

787 Sportieve en culturele evenementen trekken grote aantallen bezoekers naar Nijmegen en omgeving.

788 Voor de economische ontwikkeling van de stad is het van belang onze bezoekers te verleiden tot een

789 langduriger verblijf. Nijmegen moet de interessante plekken in en buiten de stad, en de wandel-, fiets- en

790 rijroutes beter vindbaar maken. Ondernemers die een hotel of B&B willen openen, krijgen daarvoor de

791 mogelijkheid. D66 stelt de volgende maatregelen voor:

- 792
- 793
- 794
- 795
- 796
- 797
- 798
- 799
- 800
- 801
- 802
- 803
- 804
- Meer cultuurhistorische plekken in de stad voorzien van informatieborden in het Nederlands, Duits en Engels.
 - Stimuleren dat er meer hotels en bed & breakfasts zich in Nijmegen vestigen in alle prijs- en kwaliteitssegmenten, zoveel mogelijk in harmonie met de directe omgeving.
 - Industrieel erfgoed zoals het Vasim-gebouw en NYMA-terrein behouden en gebruiken als verzamelterrein voor evenementen, workshops, ateliers en oefenruimtes van kleine culturele ondernemers.
 - Daarnaast willen we het deel van het Honig-terrein met cultuurhistorische waarde behouden zodat de succesvolle bedrijven daar een structurele kans kunnen krijgen.
 - Nieuwe toeristische arrangementen stimuleren, gekoppeld aan evenementen en thema's als Romeinen, middeleeuwen en Liberation Route.

Nijmegen omarmt de Waal

806 De ligging van Nijmegen aan de rivier de Waal is één van de dingen die onze stad uniek maakt. Het

807 nieuwe stadseiland Veur-Lent en de nevengeul bij de Waal (de Spiegelwaal) bieden geweldige kansen

808 om nieuwe vormen van recreatie, evenementen en (natuur)beleving in het hart van de stad te creëren.

809 De realisatie van de nevengeul is inmiddels afgerond, maar er is nog weinig te beleven op deze nieuwe

810 locatie. Het succes staat of valt met het lef om van het eiland iets speciaals te maken. Ook aan de andere

811 kant van de rivier, aan de Waalkade, is dringend behoefte aan een nieuwe impuls. D66 stelt daarom de

812 volgende maatregelen voor:

- 813
- 814
- 815
- 816
- 817
- De Waalkade, voor veel toeristen hét visitekaartje van Nijmegen, moet grootschalig anders ingericht worden. D66 wil dat de gehele Waalkade een oase van groen wordt met ruim opgezette terrassen in een parkachtige omgeving en ruimte voor evenementen. Alleen bussen en hulpverleningsvoertuigen zijn nog welkom aan de Waalkade.

- 818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
- Bij de herinrichting van Waalkade en bij de realisatie van bouwplannen in het Waalfront (Nijmegen-West) wil D66 dat er één goed toegankelijke wandelroute langs de Waal komt die van de Ooijpolder tot aan het Vasim-gebouw loopt.
 - Maak van Veur-Lent een echt stadsstrand met (seizoensgebonden) horecagelegenheden en voldoende fietsenstallingen. Om ervoor te zorgen dat bezoekers hun fiets niet op de spoorbrug achterlaten moet een volwaardige fietshelling worden aangelegd in plaats van de huidige constructie met (steile) trappen. Stimuleer daarnaast meer watersport op de Spiegelwaal door de bouw van een watersportcentrum mogelijk te maken.
 - We dagen architecten en ontwikkelaars uit om met creatieve ideeën te komen voor de verdere invulling van Veur-Lent. Nieuwe gebouwen op het eiland zijn qua ontwerp en duurzaamheid toonaangevend.

CONCEPT

829 **Gezonde stad**

830 D66 gaat voor een gezond Nijmegen waar iedereen op zijn of haar manier aan voldoende beweging
831 toekomt en met sterke (sport)verenigingen. Bij een gezonde stad hoort ook veel aandacht voor preventie
832 om zoveel mogelijk gezondheidsproblemen te voorkomen. En wie zorg nodig heeft, krijgt wat D66 betreft
833 maatwerk en keuzevrijheid. Over al onze plannen op het gebied van sport en gezondheid lees je
834 hieronder meer.

835

836 **Sport en bewegen in de openbare ruimte stimuleren**

837 D66 wil dat de gemeente beter inspeelt op de veranderende vraag van inwoners naar een goed
838 ingerichte openbare ruimte die voorziet in de mogelijkheden om zelfstandig of onder begeleiding op een
839 sportieve manier van de openbare ruimte gebruik te maken. D66 stelt de volgende maatregelen voor:

840

- 841 • D66 wil meer en beter onderhouden fiets-, wandel-, skeeler- en ruiterspaden, maar ook
842 skateplekken, basketbalpleintjes en vooral voldoende parken waarin op uiteenlopende wijze
843 gespeeld en gesport kan worden.
- 844 • D66 ziet het gebruik van parken door sportprofessionals om bijvoorbeeld bootcamps en
845 looptrainingen te organiseren als wenselijke vorm van nieuw ondernemerschap, die aansluit op
846 de veranderende sportbehoefte van veel Nederlanders. Deze vertegenwoordigers van de
847 ongeorganiseerde en/of commercieel georganiseerde sport moeten voortaan wel beter bij de
848 ontwikkeling van lokaal sportbeleid worden betrokken.
- 849 • Bij (her)inrichting van de openbare ruimte en nieuwbouw moet altijd voldoende aandacht zijn voor
850 het creëren van een beweegvriendelijke en groene omgeving die uitnodigt om te bewegen (bijv.
851 door goede voetpaden, verlichting, etc.).

852

853 **Sterke sportverenigingen en goede sportfaciliteiten**

854 Naast het effect van sporten op de fitheid en gezondheid van mensen biedt sport, zeker in
855 verenigingsverband, mensen ook een sociaal netwerk. Sportverenigingen maken met de inzet van veel
856 vrijwilligers sporten mogelijk voor grote groepen mensen. Om dit verder te versterken stelt D66 de
857 volgende maatregelen voor:

858

- 859 • De gemeente moet sportverenigingen in Nijmegen ondersteunen bij professionalisering en
860 samenwerking met andere (sport)clubs en scholen.
- 861 • D66 wil dat sportaccommodaties zo efficiënt en kosteneffectief mogelijk gebruikt en beheerd
862 worden. Hiertoe hoort uitdrukkelijk ook het vullen van 'daluren' door bijvoorbeeld meer
863 samenwerking met scholen, fitnesscentra en zorg- en welzijnsorganisaties.
- 864 • Bij vervanging en (groot) onderhoud van sportaccommodaties stimuleert en ondersteunt de
865 gemeente initiatieven om de gebouwen zo duurzaam mogelijk en multifunctioneler te maken (ook
866 financieel).
- 867 • Sportclubs mogen reclameborden plaatsen op en rondom de velden om zo voldoende inkomsten
868 te kunnen ophalen.
- 869 • D66 Nijmegen steunt de ambitie van een rookvrije generatie. Met het oog daarop willen we dat
870 sportaccommodaties rookvrij worden. Alleen in beperkte zones mag nog gerookt worden.
- 871 • Sport moet inclusief zijn. D66 wil daarom dat de gemeente de toegankelijkheid van sport en
872 sportverenigingen voor mensen met een beperking en LHBT'ers bewaakt.

873

874 **Topsport is een visitekaartje en inspiratiebron voor heel Nijmegen**

875 Topsport biedt vermaak aan deelnemers en toeschouwers en inspireert jeugd en amateursporters, om
876 zelf meer te sporten. Sporthelden kunnen een voorbeeldrol vervullen op maatschappelijk gebied of
877 persoonlijke waarden en normen. Om dit verder te versterken stelt D66 de volgende maatregelen voor:

878

- 879 • Topsportverenigingen en topsporters stimuleren zich in te zetten bij maatschappelijke projecten
880 om meer bewegen en gezond gedrag te stimuleren. Sportverenigingen die dat doen, zoals NEC
881 Doelbewust, daarbij helpen en ondersteunen.

D66 Nijmegen

- 882 • Topsportverenigingen stimuleren om intensief samen te werken, onderling en met amateurclubs,
883 onderwijs en zorginstellingen.
- 884 • Grote sportevenementen verbinden met de (toeristische) marketing van de stad: de Vierdaagse,
885 de Marikenloop en de Zevenheuvelenloop maken van Nijmegen dé wandel- en hardlooptad van
886 Nederland.
- 887 • Bijdragen aan de instandhouding en versterking van betaald voetbal in Nijmegen door met NEC
888 op een zakelijke manier samen te werken aan goede huisvesting, bij voorkeur in de Goffert. De
889 primaire verantwoordelijkheid en financiële lasten van eventuele uitbreiding van het stadion horen
890 bij NEC te liggen.
891

892 **Voorkomen waar kan en genezen waar moet**

893 D66 wil dat iedereen de kans heeft om lang en gezond te leven. Daarom vinden we het belangrijk om te
894 investeren in preventie. We gaan 'van nazorg naar voorzorg', door de aandacht te verschuiven van het
895 oplossen naar het voorkomen van problemen. Ook willen we dat iedereen, jong en oud, kan werken aan
896 zijn gezondheid en sociale contacten. Gezonde en actieve inwoners zijn gelukkiger en minder snel
897 aangewezen op zorg. D66 stelt daarom de volgende maatregelen voor:
898

- 899 • Jong geleerd is oud gedaan. Sportdeelname en voldoende (dagelijks) bewegen door alle
900 kinderen moet gestimuleerd worden. D66 wil daarom dat op alle basisscholen hoogwaardig
901 bewegingsonderwijs gegeven wordt, bij voorkeur door vakleerkrachten. De kernopgave moet
902 daarbij zijn om leerlingen goed en plezierig te leren bewegen en te stimuleren om zelf structureel
903 te gaan sporten. Kinderen uit gezinnen met lage inkomens moeten daarbij dezelfde kansen
904 hebben om te sporten en blijven daarom in aanmerking komen voor een financiële
905 tegemoetkoming vanuit de gemeente.
- 906 • D66 wil bewegen en buiten spelen verder stimuleren door een veilige inrichting van de wijk, het
907 plaatsen van speel- en beweegtoestellen in iedere wijk en voldoende groen.
- 908 • Voortzetten en waar nodig verbeteren van voorlichting over roken, voeding, bewegen, alcohol en
909 drugs.
- 910 • Woonvormen mogelijk maken waardoor ouderen langer thuis kunnen blijven wonen, zowel in het
911 huur- als in het koopsegment. Daarbij willen we slimme hulpmiddelen inzetten zoals
912 buddysystemen, domotica, en internettoepassingen.
913

914 **Streven naar een rookvrije generatie**

915 Vanuit de gedachte dat voorkomen veel beter werkt dan genezen, streeft D66 naar een rookvrije
916 generatie. We willen dat onze kinderen kunnen opgroeien in een rookvrije omgeving. Vrij van roken én
917 meeroken en waar ook geen plaats is voor slecht voorbeeldgedrag. D66 stelt daarom de volgende
918 maatregelen voor:
919

- 920 • Bij alle Nijmeegse buitenzwembaden wordt, net zoals D66 dat eerder voorstelde voor
921 speeltuinen, alleen gerookt buiten het zicht van kinderen in daarvoor bestemde rookzones.
922 Schoolpleinen en sportvelden van de gemeente worden geheel rookvrij en parken krijgen
923 rookvrije zones.
- 924 • Bij openbare gebouwen worden rookpalen op minder aantrekkelijke en minder zichtbare plaatsen
925 gezet, dus niet vlak naast de ingang van bijvoorbeeld een ziekenhuis.
926

927 **Maatwerk en keuzevrijheid in de zorg**

928 D66 wil telkens de beste oplossing vinden voor onze inwoners. De manier waarop we de zorg en
929 ondersteuning voor mensen die dat nodig hebben, lokaal hebben georganiseerd, staat soms de beste
930 oplossing in de weg. Dat gaan we veranderen. D66 wil een samenhangende aanpak voor het sociaal
931 domein, waarbij we vanuit de inwoner en niet de bestaande structuren denken. D66 stelt daarom de
932 volgende maatregelen voor:
933

D66 Nijmegen

- Personen en gezinnen die zorg of ondersteuning nodig hebben, houden vanzelfsprekend regie over hun situatie en het oplossen van problemen. Ze hebben één aanspreekpunt en kunnen bij de inzet van betaalde oplossingen kiezen voor de zorgaanbieder die het best bij ze past, zonder dat dit al te veel papierwerk oplevert.
- De communicatie over het aanbod aan zorg en keuzes die inwoners van Nijmegen daarin hebben kan beter. Vooral online is er nu weinig informatie te vinden over het zorgaanbod en de keuzemogelijkheden in Nijmegen. Ook willen we dat het steunpunt mantelzorg toegankelijker wordt.
- D66 wil de mogelijkheid om te kiezen voor een persoonsgebonden budget (pgb) in stand houden. Nu is een pgb alleen voor de inzet van zorg en ondersteuning. D66 wil onderzoeken of de invoering van een integraal pgb in Nijmegen mogelijk is. Daarbij kan het gezin één budget krijgen wat in kan worden gezet voor onderwijs, zorg en welzijn zonder dat dit leidt tot veel bureaucratie. Een aantal gemeenten experimenteert hier momenteel mee. D66 wil dat Nijmegen zich hierbij aansluit.
- D66 wil dat de gemeente, als belangrijkste opdrachtgever in het sociaal domein, stuurt op maatschappelijk effect. Niet aantallen en activiteiten, maar daadwerkelijke effecten op de gezondheid en het welzijn van inwoners staan centraal en de financiering wordt daarop gebaseerd.
- Klanttevredenheid en effectiviteit van de oplossingen worden gemeten, niet alleen direct na ondersteuning maar ook op langere termijn. Deze resultaten vormen de input om het werk nog beter uit te voeren.
- In Nijmegen-Noord en in Weezenhof worden 'skaeve huse', woningen met toezicht voor mensen met gedragsproblemen, gebouwd. D66 streeft ernaar dat zoveel mogelijk mensen in een reguliere woning worden gehuisvest, maar snapt dat plaatsing in een dergelijke woning een noodzakelijke tussenstap kan zijn. Met de betrokken instellingen, IrisZorg en RIBW, willen we wel resultaatafspraken maken waarbij het streven is dat mensen maximaal twee jaar in deze voorziening verblijven.
- We krijgen als samenleving vaker te maken met mensen met verward gedrag. In de afgelopen bestuursperiode zijn op initiatief van D66 al GGD'ers aan de sociale wijkteams toegevoegd. We willen nu dat ook de succesvolle Psycholance, een soort ambulance maar dan specifiek voor mensen met psychische problemen, naar Nijmegen komt. Op deze manier kunnen personen met verward gedrag worden vervoerd, zonder dat de situatie escaleert.

Vrijwilligers en mantelzorgers belonen

Veel inwoners krijgen hulp van mantelzorgers van naasten. Deze mantelzorgers zijn goud waard want de meest comfortabele zorg geven de mensen dichtbij de zorgbehoevende. De zorg van naasten is daarbij altijd een extra steun en is niet in plaats van professionele zorg en ondersteuning. D66 vindt het van groot belang dat de gemeente de ondersteuning van vrijwilligers en mantelzorgers structureel verbetert en stelt daarom de volgende maatregel voor:

- D66 wil samen met mantelzorgers manieren vinden om hun lasten te verlichten. Dit kan bijvoorbeeld door mantelzorgers van zorgbehoevenden in een betaalde parkeerzone de mogelijkheid te bieden het eerste uur gratis te parkeren. Daarnaast kan gedacht worden aan het voorzien in een tijdelijke logeeropvang voor mensen met een zorgbehoefte zodat de mantelzorger even een pauze heeft, of de mantelzorger huishoudelijke hulp aan te bieden zodat er meer tijd en energie over is voor de zorg voor naasten.
- D66 zet zich in voor de ontwikkeling van een laagdrempelige vrijwilligersbank: een soort marktplaats waar Nijmegenaren zich op een eenvoudige manier zowel offline als online op een centrale plek kunnen aanmelden voor verschillende soorten vrijwilligerswerk en waar vraag en aanbod samen komen. We willen hiervoor de kracht van de bestaande vrijwilligerscentrale benutten maar ook meer organisaties bij elkaar brengen en de online toegankelijkheid verbeteren.

988 **Levendige democratie in stad en regio**

989 D66 wil de lokale democratie versterken door meer mensen op nieuwe manieren te betrekken bij
990 besluiten van de gemeente, inwoners vaker te benaderen als gelijkwaardig partner en altijd gewoon
991 goede dienstverlening te bieden, met respect voor privacy en goede (digitale) veiligheid. Hieronder lees je
992 meer over de plannen van D66 om de lokale en zeker ook de regionale democratie verder te versterken.
993

994 **Meepraten en meebeslissen: jong en oud doen mee aan onze democratie**

995 Een sterk bestuur neemt beslissingen in het belang van haar inwoners. **Dat kan alleen als een brede**
996 **groep bewoners actief betrokken wordt bij besluitvorming.** Besluiten worden nu te vaak buiten het zicht en
997 de invloedssfeer van de meeste mensen genomen. D66 is ervan overtuigd dat we moeten
998 experimenteren met nieuwe manieren om inwoners mee te laten denken en mee te beslissen om de
999 legitimiteit van besluitvorming te vergroten. D66 stelt daarom de volgende maatregelen voor:

- 1000
- 1001 • Om vaker en beter in te kunnen spelen op actuele wensen en behoeften van inwoners, wil D66
- 1002 dat ervoor wordt gekozen om bewust bepaalde politieke thema's buiten het coalitieakkoord te
- 1003 houden. Zo ontstaat er meer ruimte om met wisselende meerderheden in de raad de oplossingen
- 1004 te kiezen die het beste aansluiten bij de wensen van de inwoners.
- 1005 • D66 wil dat de gemeenteraad jaarlijks een drietal (strategische) beleidsthema's kiest waarbij de
- 1006 raad aan het college de opdracht geeft om burgers actief en intensief bij de vorming van nieuw
- 1007 beleid te betrekken. Denk daarbij aan (digitale) inspraakavonden, een burgerplatform,
- 1008 burgerbegroting, burgertop, adviesraad of lokale referenda.
- 1009 • **De gemeenteraadsvergaderingen moeten meer via de diverse (social) mediakanalen onder de**
- 1010 **aandacht gebracht (inclusief de thema's die besproken gaan worden) en burgers worden actief**
- 1011 **en in een vroeg stadium uitgenodigd deel te nemen aan de burgerrondes.**
- 1012 • D66 wil dat de gemeente vooraf duidelijke verwachtingen geeft voor de inspraak en achteraf
- 1013 uitlegt waarom suggesties wel of niet zijn overgenomen.
- 1014 • Raadsleden moeten de ruimte en ondersteuning krijgen om hun controlerende taken goed uit te
- 1015 voeren. Raadsleden moeten contacten onderhouden met inwoners en verbindingen leggen in de
- 1016 gemeente. Dat lukt niet als zij verdrinken in informatie- en vergaderstromen. **Ook ambtenaren en**
- 1017 **bestuurders moeten vaker actief het gesprek met de samenleving opzoeken.**
- 1018 • Naast bestaande initiatieven willen we dat kinderen en jongeren op basis- en middelbare scholen
- 1019 **op een actievere manier lokaal kennis maken met democratische waarden en vaardigheden,**
- 1020 **waarbij ook specifiek wordt ingegaan op het werkterrein van de gemeente en de gemeenteraad.**
- 1021 • Steeds vaker worden mensen die een publieke of maatschappelijke functie vervullen –
- 1022 bijvoorbeeld lokale bestuurders, raadsleden of ambtenaren – bedreigd of geïntimideerd. Voor
- 1023 D66 is dit onacceptabel. D66 wil dat er altijd aangifte wordt gedaan van bedreiging en intimidatie
- 1024 en dat zij, indien nodig, beveiliging krijgen. Tegen criminele organisaties die het lokale bestuur
- 1025 ondermijnen, treden we hard op.
- 1026

1027 **Meedoen: inwoners als partner**

1028 **Inwoners van Nijmegen kunnen niet alleen meepraten en meebeslissen maar ook bijdragen aan de**
1029 **uitvoering van de gekozen oplossing. Op elk terrein vraagt D66 zich dan ook af: wat kunnen mensen zelf**
1030 **wanneer ze samen krachten bundelen? Vaak zijn mensen zelf of samen met de burens veel beter in staat**
1031 **om iets uit te voeren dan de gemeente.** D66 stelt de volgende maatregelen voor:

- 1032
- 1033 • **Buurtbewoners en verenigingen worden uitgedaagd om mee te denken over de uitvoering van**
- 1034 **taken die de gemeente vroeger dicht bij zichzelf hield, bijvoorbeeld op het terrein van**
- 1035 **groenonderhoud, zorg en welzijn, inrichting van de openbare ruimte of preventieve veiligheid.**
- 1036 **Inwoners weten zelf het beste waar behoefte aan is en zo kunnen we tot beter passende**
- 1037 **oplossingen komen.**
- 1038 • De gemeente stelt tweejaarlijks een budget beschikbaar voor een goed initiatief of project om de
- 1039 stad aantrekkelijker te maken. Het project wordt via een stemming door de inwoners van
- 1040 Nijmegen uitgekozen en bij de uitvoering worden bij voorkeur ook zoveel mogelijk bewoners
- 1041 betrokken.
- 1042

1043 **Dienstverlening: Inwoners snel en goed te hulp staan**

1044 De gemeente Nijmegen verleent allerlei diensten. Van het ophalen van een paspoort tot het aanvragen
1045 van een vergunning, de gemeente is het loket van de overheid. D66 staat voor een servicegerichte
1046 overheid, die de dienstverlening zoveel mogelijk aanpast aan de wensen van burgers, bijvoorbeeld met
1047 andere openingstijden. Bij dienstverlening voor verenigingen, instellingen en ondernemers moet de
1048 gemeente zich opstellen als een partner met als motto: laten we samen iets mogelijk maken. D66 stelt op
1049 het vlak van dienstverlening de volgende maatregelen voor:

- 1050
- 1051 • De openingstijden van de gemeente aanpassen aan de wensen van de Nijmegenaren. Dat kan
1052 betekenen dat de Stadswinkel vaker 's avonds of in het weekend opengaat in plaats van overdag.
1053 Ook moeten de mogelijkheden worden onderzocht om documenten zoals paspoort en rijbewijs
1054 thuis te bezorgen.
 - 1055 • Om de dienstverlening van de gemeente naar een hoger niveau te tillen worden prestatie-
1056 indicatoren voor bijvoorbeeld de doorlooptijd van vergunningen, wachttijd bij de balie of aan de
1057 telefoon en onafhankelijke klanttevredenheidsonderzoeken voortaan openbaar gepubliceerd en
1058 jaarlijkse besproken in de gemeenteraad.
 - 1059 • De gemeente communiceert begrijpelijk met inwoners, bij voorkeur op taalniveau B1.
 - 1060 • De gemeente sluit naast gebruikelijke digitale communicatiekanalen zoals de website en
1061 Facebook ook sneller aan op nieuwe ontwikkelingen zoals communicatie via Whatsapp of
1062 buurtapps. Daarnaast moet wel het fysieke loket blijven bestaan voor mensen die niet goed met
1063 internet overweg kunnen of laaggeletterd zijn.
 - 1064 • D66 wil dat de gemeente er altijd naar streeft om conflicten op te lossen zonder juridische
1065 procedures. Dat betekent dat de gemeente eerder het gesprek aangaat om uit te zoeken waar
1066 het probleem zit. Dit maakt de kans groter dat er een bevredigende oplossing wordt gevonden en
1067 kan ook kosten besparen.

1068

1069 **Meer democratische regionale samenwerking**

1070 Er wordt steeds meer gewerkt met regionale samenwerkingsverbanden. Dit is op zich een goede zaak
1071 want een sterk bestuur stapt over (gemeente)grenzen heen. De democratische controle en invloed van
1072 de diverse gemeenteraden op deze samenwerkingsverbanden is voor D66 wel een punt van zorg.

1073

1074 D66 wil de manier waarop wij in de regio Rijk van Nijmegen onze samenwerkingsverbanden besturen
1075 radicaal democratiseren. De huidige vorm waarop gemeenschappelijke regelingen worden bestuurd, is
1076 haast technocratisch en vooral gericht op het verdelen van belangen tussen de verschillende
1077 regiogemeenten. Daarmee worden de regionale verschillen onnodig benadrukt, terwijl politiek-
1078 ideologische verschillen geen gehoor vinden. Dit is in onze ogen een probleem, want er worden
1079 weldegelijk politiek-inhoudelijke keuzes op regionaal niveau gemaakt. D66 stelt daarom de volgende
1080 maatregelen voor:

- 1081
- 1082 • D66 wil van de agendacommissie van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR, hét
1083 centrale samenwerkingsverband in het Rijk van Nijmegen) een politiek platform maken. Een
1084 platform dat het recht krijgt om wensen en bedenkingen te formuleren over voorgenomen
1085 besluiten van het bestuur van die MGR.
 - 1086 • De raadsleden die deelnemen aan het voorgestelde politieke platform binnen de MGR
1087 vertegenwoordigen niet primair hun gemeente, maar de politieke stroming waarvoor zij in een
1088 gemeenteraad zitten. Zo borgen we dat politieke discussies die in regionaal verband worden
1089 gevoerd, gebaseerd worden op basis van de ideologie die het raadslid vertegenwoordigt.
 - 1090 • D66 wil verder op het vlak van regionale samenwerking dat er altijd een actueel overzicht
1091 openbaar beschikbaar is met alle samenwerkingsverbanden van de gemeente. We verwachten
1092 ook duidelijkheid van het college over wie politiek verantwoordelijk is voor welke regeling.
 - 1093 • Als er nieuwe samenwerkingsverbanden worden opgericht, moeten die in de regel publiek zijn. Zij
1094 vallen dan onder de Wet gemeenschappelijke regelingen, met (minimale) wettelijke vereisten ten
1095 aanzien van de transparantie, inspraak en verantwoording. Als er geen andere keuze is dan een
1096 privaat samenwerkingsverband, dan letten we extra zorgvuldig op de manier waarop de
1097 verantwoording en de inspraak van inwoners, belanghebbenden en de raad wordt georganiseerd.

- 1098 • D66 wil dat ieder samenwerkingsverband een duidelijk doel dient en wordt heroverwogen als dit
1099 doel uit zicht raakt. Het regelmatig heroverwegen van nut en noodzaak vergroot de effectiviteit
1100 van het bestuur en de legitimiteit van het samenwerkingsverband.
1101

1102 **We bewaken privacy en digitale veiligheid**

1103 Onze samenleving digitaliseert steeds meer. Daarom wordt digitale veiligheid steeds belangrijker. De
1104 privacy en (digitale) veiligheid van Nijmegenaren moet maximaal worden beschermd. D66 stelt daarom
1105 de volgende maatregelen voor:
1106

- 1107 • D66 wil dat de gemeente op de eerste plaats het goede voorbeeld geeft door haar digitale
1108 veiligheid uitstekend op orde te hebben, zowel qua website als de eigen digitale systemen.
- 1109 • Met de invoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), Participatiewet en
1110 Jeugdwet heeft de gemeente veel – en vaak gevoelige – persoonsgegevens van Nijmegenaren.
1111 Er moet zorgvuldig met hun gegevens worden omgegaan en inwoners moeten na kunnen vragen
1112 met wie welke persoonlijke informatie is gedeeld.
- 1113 • Inperkingen van vrijheden of inbreuken op de privacy dienen verantwoord te worden. Dergelijke
1114 maatregelen moeten effectief, noodzakelijk en voldoende onderbouwd zijn. Ook moeten zij
1115 getoetst worden door de gemeenteraad.
- 1116 • Het beschermen en bewaken van persoonsgegevens moet hoger op de politieke agenda komen.
1117 Zeker in het licht van nieuwe Europese privacywetgeving die medio 2018 ingaat, vindt D66 dat de
1118 Nijmegen op dit vlak nadrukkelijker haar verantwoordelijkheid moet nemen. Onze ambitie is dat
1119 Nijmegen op het vlak van privacybewaking voorop gaat lopen.
1120

CONCEPT

1121 Nawoord

1122 In dit verkiezingsprogramma vindt u concrete oplossingen voor vraagstukken die nu spelen. Maar de
1123 dagelijkse praktijk van het werk in de gemeenteraad van Nijmegen is gevarieerder dan wij nu kunnen
1124 voorspellen. Daar zijn ongetwijfeld vraagstukken bij die in dit programma beperkt of zelfs helemaal niet
1125 aan de orde komen. Daarom hebben wij als D66 onze uitgangspunten en ideeën vertaald in vijf
1126 richtingwijzers. Deze zal een gekozen D66-vertegenwoordiger hanteren bij het nader invullen van
1127 toekomstige politieke keuzes. De vijf richtingwijzers van D66 zijn:

1128

1129 1. Vertrouw op de eigen kracht van mensen

1130 Wij vertrouwen op de eigen kracht en ontwikkeling van mensen. Daarom zien we de toekomst met
1131 optimisme tegemoet. Mensen zijn zo creatief dat ze steeds opnieuw zelf oplossingen vinden. Wij willen
1132 dat de overheid deze kracht, vindingrijkheid en creativiteit van mensen ondersteunt en ruimte geeft. De
1133 sleutel voor verandering ligt bij mensen zelf en wij willen dat de overheid daarbij aansluit. Wat mensen
1134 voor zichzelf en anderen kunnen doen is veel belangrijker en effectiever dan wat de overheid kan doen.

1135

1136 2. Streef naar een harmonieuze en duurzame samenleving

1137 Wij willen de wereld om ons heen tegemoet treden met respect en mededogen. Dat geldt voor de
1138 mensen om ons heen en voor onze omgeving. De aarde is niet van ons en dus geen gebruiksartikel. We
1139 willen stoppen met het uitputten en vervuilen van onze leefomgeving. We willen dat in de discussie over
1140 natuur en milieu niet het behoud, maar de aantasting van natuur en milieu beargumenteerd wordt.

1141

1142 3. Denk en handel internationaal

1143 Samenlevingen zijn op steeds meer verschillende manieren met elkaar verbonden. Wij staan open voor
1144 de gehele wereld en sluiten niemand uit. Bij alles wat we doen, vragen we ons steeds af welke effecten
1145 dat heeft op anderen in deze wereld. Wij onderkennen dat Europa steeds meer ons binnenland wordt.
1146 Internationale samenwerking en economische vooruitgang zijn de sleutels naar een wereld met minder
1147 oorlog en conflicten. Daarbij handelen wij steeds pragmatisch, nuchter en op basis van feiten.

1148

1149 4. Koester de grondrechten en gedeelde waarden

1150 De fundamentele waarden van onze samenleving zijn vrijheid voor en gelijkwaardigheid van ieder mens,
1151 ongeacht opvattingen, geloof, seksuele geaardheid, gerichtheid of herkomst. Lichamelijke integriteit,
1152 geweldloze oplossing van belangenconflicten en een respectvol gehanteerde vrijheid van
1153 meningsvorming en uiting, inclusief respect voor onze democratische rechtsstaat, zijn voor ons centrale
1154 waarden. Die waarden zijn universeel en zonder meer bovengeschikt. Wij beschermen de grondrechten
1155 van onszelf en anderen.

1156

1157 5. Beloon prestatie en deel de welvaart

1158 Mensen zijn niet gelijk, wél gelijkwaardig. Mensen zijn verschillend en wij willen dat de overheid ruimte
1159 laat voor die verschillen. Wij streven naar economische zelfstandigheid voor zoveel mogelijk mensen en
1160 vinden dat mensen die uitmuntend presteren daarvoor een beloning verdienen. Wij willen een
1161 dynamische, open samenleving waarin iedereen de ruimte krijgt om zijn eigen beslissingen te nemen en
1162 iedereen zich op zijn eigen manier kan ontwikkelen. Wij vinden het vanzelfsprekend om welvaart met
1163 elkaar te delen. We willen dat zoveel mogelijk mensen meedoen in het maatschappelijk en economisch
1164 proces, want daar worden we allemaal beter van. Voor mensen die zichzelf niet kunnen redden dragen
1165 we een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

1166

1167 Dankwoord

1168 Dit verkiezingsprogramma is tot stand gekomen dankzij de inzet van tientallen leden van D66 Nijmegen
1169 en andere betrokkenen. We bedanken iedereen die heeft bijgedragen voor hun kennis, inzichten en inzet.

1170

1171 *Verkiezingsprogramma commissie D66 Nijmegen 2018-2022*

1172 Frans Laarakker

1173 Marijke Synhaeve

1174 Stef van den Bergh